

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 23-24 stycznia 2014 r. na kierunku „historia”
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu ogólnoakademickim
realizowanych w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii Pomorskiej w Słupsku**

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Jadwiga Kiwerska – członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Wiesław Długokęcki – ekspert merytoryczny PKA

prof. dr hab. Jacek Wijaczka – ekspert merytoryczny PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Agnieszka Szyndler – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku historia (Wydział Filologiczno-Historyczny Akademii Pomorskiej w Słupsku) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez PKA na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z Raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni, uzgodnili podział zadań w ramach wizytacji oraz sformułowali wstępnie dostrzeżone problemy i kwestie do wyjaśnienia. Podczas wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału, dokonał analizy i oceny dokumentów zgromadzonych przez władze jednostki oraz otrzymanych na prośbę Zespołu Oceniającego już w trakcie wizytacji. Członkowie Zespołu Oceniającego odbyli spotkania ze studentami oraz pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku. Podczas wizytacji przeprowadzono także hospitacje oraz rozmowy wyjaśniające różne kwestie. Analizie poddano prace dyplomowe, które oceniano pod względem formalnym, merytorycznym oraz ewentualnego podobieństwa do innych materiałów. Na tej podstawie Zespół Oceniający przygotował Raport z wizytacji, który przedstawia władzom Uczelni i Wydziału.

Zespół Oceniający pragnie podkreślić, że władze Uczelni, Wydziału i kierunku zapewniły jego członkom bardzo dobre warunki pracy, służąc wyjaśnieniami oraz informacjami.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1). Strategia rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku została przyjęta Uchwałą Senatu Nr R/0004/24/13 z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku do 2020 r. A zatem Strategia została określona na lata 2013-2020 i przedstawiono w niej misję oraz wizję Uczelni. Poprzednio obowiązująca Uchwała Nr R/0004/49/11 z dnia 30 listopada 2011 r. wyznaczała strategię rozwoju na lata 2011-2015. Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/08/13 z dnia 11 stycznia 2013 r. został powołany Zespół do spraw opracowania zmian w Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz koordynowania prac związanych z aktualizacją strategii wydziałowych. Jego głównym zadaniem było dostosowanie Strategii Akademii Pomorskiej do zmienionych warunków prawnych i przekształceń zachodzących w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni. Następnie Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/27/13 z dnia 7 marca 2013 r. powołano Komisję i Zespół do spraw opracowania Strategii Rozwoju Uczelni. Z dniem wejścia w życie ww. Zarządzenia, tj. z dniem 7 marca 2013 r., zakończył działalność Zespół ds. opracowania zmian w Strategii Rozwoju Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Z kolei strategia i misja Wydziału Filologiczno-Historycznego została określona Uchwałą Rady Wydziału Nr WFH/02/13/14 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Wydziału Filologiczno-historycznego w Słupsku na lata 2013-2020.

Analiza dokumentów pozwala stwierdzić, że wizją zarówno Akademii Pomorskiej w Słupsku, jak i Wydziału Filologiczno-Historycznego jest realizacja procesu dydaktycznego gwarantującego wysoki poziom kształcenia, dbanie o najwyższą jakość badań naukowych oraz zdobywanie umiejętności i postaw zgodnych nie tylko z tradycją historyczną, ale i wymogami współczesnego rynku.

Należy też uznać, że misja Wydziału Filologiczno-Historycznego wpisuje się w pełni w misję Uczelni. A ta odwołuje się do tradycji uczelni europejskich, a także do uniwersalnych wartości związanych z tą właśnie tradycją, a mianowicie: prawdy w nauce, wspólnotowego charakteru wiedzy i nauczania, szacunku dla różnorodnych poglądów, twórczej relacji między nauczycielami akademickimi, doktorantami i studentami.

Główny cel misji Akademii Pomorskiej określono jako współtworzenie i zachowanie kultury oraz tożsamości narodowej z poszanowaniem odmiennych kultur i tradycji. Kolejnym zadaniem jest zdobywanie wiedzy, jej interpretowanie, przechowywanie i przekazywanie zgodne z kanonem wiedzy uniwersalnej oraz krzewienie krytycznej postawy wobec rzeczywistości w poczuciu odpowiedzialności za przyszłość jednostki. W misji Uczelni zwrócono również uwagę na konieczność wprowadzania nowych technologii, których poznanie jest niezbędnym warunkiem odnalezienia się studentów w społeczeństwie XXI w.

Podobnie jak wiele innych uczelni, także Akademia Pomorska w Słupsku w swej misji odnosi się do regionu, w którym funkcjonuje. Chcąc zaznaczyć i umocnić swą obecność w „małej ojczyźnie”, Uczelnia próbuje dostosować ofertę dydaktyczną, badawczą i kulturalną do potrzeb społeczności lokalnej. W tym celu Uczelnia współpracuje z lokalnymi samorządami oraz organizacjami społecznymi i gospodarczymi regionu słupskiego. Tę misję Akademia Pomorska realizuje także poprzez prowadzenie różnych kierunków studiów i podejmowanie specjalnych tematów badawczych, rzecz jasna - w ramach posiadanych przez siebie możliwości.

Z kolei Strategia Rozwoju Akademii Pomorskiej na lata 2013-2020 jest dokumentem określającym długoterminową politykę, którą powinny prowadzić władze Uczelni w celu wszechstronnego jej rozwoju. Uczelnia wyznacza następujące zasadnicze cele strategiczne: uzyskanie dla Akademii Pomorskiej statusu Uniwersytetu, zapewnienie wysokiej jakości procesu naukowo-dydaktycznego, wzmocnienie potencjału badawczego oraz rozszerzenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelni.

Tak właśnie skonstruowana misja Akademii Pomorskiej oraz jej strategia znalazły odbicie w Strategii Rozwoju Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii Pomorskiej. Strategia Wydziału (notabene – opracowana niemal modelowo, spełniająca w pełni wymogi metodologiczne, stawiane tego typu dokumentom) przygotowana została na lata 2013-2020, a więc na czas przewidywanego niżu demograficznego, tak silnie oddziaływującego na wszystkie szkoły wyższe w Polsce.

Odwołując się do misji Uczelni, w dokumencie Wydziału Filologiczno-Humanistycznego zapisano, że „humanistyczny charakter Wydziału predysponuje go do pełnienia wiodącej roli w wypełnianiu przez Uczelnię misji wobec społeczeństwa, polegającej na współtworzeniu i zachowaniu kultury oraz tożsamości narodowej z pełnym poszanowaniem odmienności kultur i narodowości”. Swą misję Wydział Filologiczno-Humanistyczny realizuje poprzez zapewnienie wysokiej jakości nauczania oraz prowadzenie badań naukowych na wysokim poziomie, w obu przypadkach - z wykorzystaniem nowoczesnej technologii. WFH podejmuje też działania związane z pozyskiwaniem studentów, kształtując ofertę dydaktyczną w ten sposób, aby trafiała ona do szerokich kręgów społecznych i odpowiadała w miarę możliwości wymaganiom rynku pracy.

Ponieważ najważniejszym celem strategicznym Uczelni jest przekształcenie Akademii w Uniwersytet, to w związku z tym władze Wydziału Filologiczno-Humanistycznego jesienią 2013 r. wystąpiły z wnioskiem o przyznanie praw do habilitowania w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia i oczekują na zakończenie wszczętej procedury.

Także strategiczne kierunki rozwoju WFH obejmują działania spójne z celami strategicznymi Uczelni i wyczerpują wszystkie najważniejsze dla Akademii Pomorskiej sfery funkcjonowania: poprawę jakości procesu kształcenia, bieżące kształtowanie programu kształcenia, uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, doskonalenie i podwyższanie kwalifikacji kadry akademickiej, uczestnictwo i organizację konferencji naukowych, współpracę ze środowiskiem zewnętrznym, rozwój infrastruktury.

Realizowana obecnie koncepcja kształcenia na kierunku historia, odnosząca się do edukacji na wszystkich trzech stopniach studiów: licencjackim, magisterskim i doktoranckim, zakłada szerzenie wszechstronnej wiedzy, prowadzenie badań naukowych, kształcenie i wychowanie studentów. Tym samym nawiązuje ona do misji Uczelni oraz odpowiada celom nakreślonym w strategii Wydziału Filologiczno-Humanistycznego. Także odpowiedni dobór przedmiotów w planach studiów, wsparty w ograniczonym – co prawda - stopniu współpracą z innymi ośrodkami akademickimi oraz podmiotami gospodarczymi pozwala kształtować podstawowe wartości i cele sformułowane w misji i strategii Uczelni. Studia na kierunku historia odpowiadają też założeniom strategii Wydziału Filologiczno-Historycznego. Ich koncepcja umożliwia bowiem koherentność dwóch czynników: opanowanie wiedzy i umiejętność uwzględniania zmieniających się wymogów rynku pracy. A zatem – zdaniem Zespołu Oceniającego - koncepcja kształcenia na kierunku historia wpisuje się w pełni w misję i strategię, zarówno Uczelni, jak i WFH.

Studenci, którzy podjęli studia historyczne licencjackie wybierają po pierwszym roku nauki jedną z trzech specjalności: archiwistyka, turystyka historyczna i promocja dziedzictwa

kulturowego, historia regionalna. Należy zauważyć, że oferta zajęć ze specjalności „historia regionalna” została skierowana w ostatnich dwóch semestrach do grupy studentów „50 plus”. Są to osoby w bardziej zaawansowanym wieku, które zdecydowały się na uzupełnienie lub zdobycie od podstaw wykształcenia wyższego. Jest to praktyka interesująca, realizowana już także w innych uczelniach, próbująca przezwyciężyć wyzwanie niżu demograficznego. W ten też sposób jednostka doraźnie rozwiązała problem zgłoszony podczas poprzedniej oceny programowej kierunku o zmniejszającej się liczbie studentów.

Wprowadzając specjalność „historia regionalna” jednostka realizuje także misję Uczelni w tym punkcie, gdzie mowa jest o aktywnej obecności w życiu regionu, podejmowaniu badań nad jego przeszłością, wreszcie kształtowaniu świadomej swych dziejów społeczności lokalnej.

Na studiach II stopnia studenci mają do wyboru następujące specjalności: nauczycielską, archiwistykę z pomorzoznawstwem i historię – bezpieczeństwo europejskie. W roku akademickim 2014/2015 nastąpi – zgodnie z założeniami - modyfikacja programu i do oferty dydaktycznej na studiach II stopnia wprowadzone zostaną dwie nowe specjalności przeznaczone szczególnie dla absolwentów studiów I stopnia w zakresie specjalności - historia regionalna i turystyka historyczna.

Prowadzone studia historyczne II stopnia, według zakładanej koncepcji kształcenia, oprócz stworzenia warunków do właściwego opracowania dysertacji, przygotowują studentów do podejmowania działalności naukowej i popularnonaukowej, pomagają odnaleźć się w pracy zawodowej „na polskim i zagranicznym rynku pracy”, w następujących obszarach działalności zawodowej: archiwista, pracownik instytucji kultury (w szerokim rozumieniu tego słowa), administracji samorządowej i jako nauczyciel w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Absolwenci studiów II stopnia mogą je kontynuować w ramach studiów doktoranckich, w trybie stacjonarnym lub niestacjonarnym.

Zgodnie z zapisanym w misji Uczelni przesłaniem, zadaniem Akademii Pomorskiej jest nie tylko kształcenie, ale także wychowanie w duchu humanistycznych wartości. Dlatego w ramach studiów historycznych prowadzonych na Wydziale Filologiczno-Humanistycznym podejmuje się wysiłek na wszystkich trzech stopniach studiów, aby propagować wiedzę o przeszłości. Zwraca się szczególną uwagę na to, aby wyjaśniając procesy i zdarzenia z przeszłości, ułatwiać zrozumienie współczesności. Także studia regionalne, wskazując na skomplikowaną przeszłość polityczną, etniczną, wyznaniową i gospodarczą macierzystego dla Słupska regionu Pomorza, pełnią ważną rolę wobec otoczenia zewnętrznego Uczelni.

Odnosząc się do stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia, to studenci historii na studiach I stopnia – jak już wspomiano - mają do wyboru trzy specjalności: archiwistyka, turystyka historyczna i promocja dziedzictwa kulturowego i historia regionalna, a na studiach magisterskich (II stopnia) również trzy: nauczycielską, archiwistykę z pomorzoznawstwem i historia – bezpieczeństwo europejskie. Biorąc pod uwagę możliwości kadrowe, należy uznać, że jest to różnorodna i stosunkowo bogata oferta. Jednostka posiada też możliwości elastycznego, choć ograniczonego zasobem kadrowym, kształtowania oferty kształcenia. Przykładem może być powołanie w ostatnim czasie na studiach II stopnia specjalności: historia - bezpieczeństwo europejskie. Przypomnijmy, że planowane są też dwie nowe specjalności na studiach II stopnia.

2). Na kierunku historia określeniem koncepcji kształcenia zajmuje się komisja doraźnie powoływana przez Dziekana, składająca się przede wszystkim z nauczycieli

akademickich. Za interesariuszy wewnętrznych Instytut Historii i Politologii, w ramach którego prowadzone są studia na kierunku historia, uważa również pracowników Katedry Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Pomorskiej. Właśnie do owej Katedry Instytut Historii i Politologii zwrócił się 18 lutego 2013 r. w sprawie zaopiniowania projektu programu kształcenia na kierunku historia, specjalność – historia służb dyspozycyjnych i bezpieczeństwo europejskie. W odpowiedzi czytamy, że przesłane projekty „uzyskały pozytywną ocenę ze strony pracowników Katedry Bezpieczeństwa Narodowego”. Zasugerowano jednak zmianę nazwy specjalności „historia służb dyspozycyjnych” na „historia grup dyspozycyjnych”.

Studenci nie uczestniczą w pracach komisji oraz nie opiniują powstałych planów i programów studiów. Nie zasiadają też w Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, która zajmuje się opiniowaniem i zatwierdzaniem planów studiów. Jednak studenci są zainteresowani kształtowaniem procesu kształcenia. Przynajmniej tak deklarowano podczas spotkania z przedstawicielem Zespołu Oceniającego. Warto więc, aby władze Uczelni uwzględniły uczestnictwo reprezentanta społeczności studenckiej w posiedzeniach odpowiednich ciał.

Równocześnie studenci wysoko oceniali programy studiów, uważając, że spełniają one ich oczekiwania i potrzeby. Pojawiały się wprawdzie pojedyncze postulaty odnoszące się na przykład do zbyt marginalnie reprezentowanej historii wojskowości, ale nie zmieniały one tonu generalnego zadowolenia i satysfakcji. Studenci nie kwapią się też ze zgłaszaniem swych postulatów władzom jednostki, choć zgodnie z zasadami mają możliwość kształtowania planów i programów studiów. Ich wiedza na ten temat jest jednak mała.

Odnosząc się do wpływu otoczenia zewnętrznego, to należy przyznać, że władze Instytutu, nie powołały jeszcze żadnego ciała zrzeszającego interesariuszy zewnętrznych (w Strategii WFH zapisano powołanie w 2014 r. Rady Pracodawców przy Wydziale jako ciała doradczego i oceniającego ofertę kształcenia). Taka grupa, spotykająca się regularnie, mogłaby monitorować proces kształcenia na kierunku historia oraz wyznaczać charakter jego modernizacji i rozwoju.

Wprawdzie brak jest takiej rady, ale jednostka dysponuje umową o współpracy z Archiwum Państwowym w Koszalinie. W zakres tej umowy wchodzi na przykład konsultacje zewnętrzne programu kształcenia na kierunku historia w specjalnościach: archiwistyka oraz archiwistyka z pomoroznawstwem. W 2012 r. władze Instytutu Historii i Politologii zwróciły się do Dyrektora Archiwum Państwowego w Koszalinie z prośbą o zaopiniowanie specjalności archiwistycznej. W odpowiedzi przesłanej jednostce możemy przeczytać: „Opiniowany projekt programu kształcenia zawiera blok przedmiotów (modułów), których realizacja odpowiada kadrowym i merytorycznym potrzebom archiwów państwowych oraz składnic akt. Proponowane przedmioty (moduły) w pełni odpowiadają potrzebom krajowej archiwistyki i są zbieżne z propozycją wiodących ośrodków akademickich”. Jednocześnie zasugerowano, aby zajęcia, które wymagają bezpośredniej pracy z materiałem archiwalnym, odbywały się w archiwach Koszalina i Słupska.

W Raporcie samooceny sygnalizowano zamiar podjęcia współpracy z Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, co – zwłaszcza w odniesieniu do specjalności turystyka historyczna i promocja dziedzictwa kulturalnego – będzie bardzo ważne.

Zespół Oceniający odniósł wrażenie, że wśród władz jednostki jest pełne zrozumienie i potrzeba silniejszego zaangażowania zarówno niektórych grup interesariuszy wewnętrznych (studentów), jak i otoczenia zewnętrznego w proces kształtowania oferty programowej,

określania celów i efektów kształcenia oraz wytyczania kierunku rozwoju studiów historycznych w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

KRYTERIUM 1 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Koncepcja kształcenia na kierunku historia powiązana jest z misją Uczelni, a także odpowiada celom określonym w strategii Wydziału. Pozytywnie należy też ocenić stopień różnorodności oferty kształcenia oraz możliwość jej elastycznego formułowania, z uwzględnieniem potrzeb i trendów.

2) Interesariusze wewnętrzni – pracownicy Instytutu Historii i Politologii oraz Katedry Bezpieczeństwa Narodowego uczestniczą w procesie ustalania koncepcji kształcenia. Studenci uczestniczą w stopniu bardzo ograniczonym. Wprawdzie nie funkcjonuje formalne ciało zrzeszające interesariuszy zewnętrznych, to jednak istnieje praktyka zasięgania opinii środowiska społeczno-gospodarczego i ten proces aktywizowania otoczenia zewnętrznego postępuje.

¹-nie dotyczy kształcenia rozpoczętego w okresie poprzedzającym wprowadzenie profili kształcenia;

²- lub jednostki międzyuczelnianej, jednostki wspólnej, jednostki organizacyjnej związku uczelni lub kilku podstawowych jednostek uczelni w przypadku, gdy wspólnie prowadzą kształcenie na ocenianym kierunku;

³- według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

* - numeracja punktów odpowiada numerom *kryteriów głównych*, a podpunktów – numerom *kryteriów szczegółowych* określonym w Części I Załącznika do Statutu PKA pt. Kryteria oceny programowej

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1). Ramy prawne i organizacyjne działań dotyczących budowania programów kształcenia w Akademii Pomorskiej należy uznać za prawidłowe. Przyjęto właściwe procedury weryfikacji oraz metody oceny efektów kształcenia i ich wdrażania. Kształcenie na podstawie zasad wynikających z Krajowych Ram Kwalifikacji poprzedzono przyjęciem na mocy Uchwały Senatu Nr R10004/52/11 z dnia 14 grudnia 2011 r. harmonogramu projektowania i zatwierdzania programów kształcenia na rok akademicki 2012/2013. Szczegółowe wytyczne dotyczące konstruowania i dokumentowania programów kształcenia zostały określone w zarządzeniach Rektora:

1. Nr R/0210/117/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, obowiązującymi dla programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 oraz kompletowania dokumentacji dla programów w Akademii Pomorskiej w Słupsku;

2. Nr R/0210/01/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. wprowadzające Aneks nr 1 do zarządzenia Nr R/0210/117/11 z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zasad konstruowania programów kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego obowiązującymi dla programów kształcenia w roku akademickim 2012/2013 oraz kompletowania dokumentacji dla programów w Akademii Pomorskiej w Słupsku;

3. Nr R10210/09/12 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia ujednoczonych wzorów opisu modułu kształcenia (sylabusu), tabel i macryc efektów kształcenia.

Na mocy Uchwały Senatu Nr R/0004/46/12 z dnia 25 września 2012 r. zostały zatwierdzone programy kształcenia – w tym efekty kształcenia i programy studiów na lata 2012-2015 dla wizytowanego kierunku studiów (Załącznik nr 7).

Uchwałą Senatu Nr R/0004/34/13 z dnia 19 czerwca 2013 r. została wprowadzona procedura zatwierdzania programów kształcenia na kolejny cykl kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy biorą udział pracownicy dydaktyczni, sporadycznie studenci kierunku oraz interesariusze zewnętrzni.

W Instytucie Historii i Politologii kształcenie na kierunku historia odbywa się wyłącznie o profilu ogólnoakademickim. Wskazane w programie studiów kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia, odnoszące się do programu studiów, ich stopnia i profilu są zgodne z wymogami KRK oraz uwzględniają wymagania formułowane dla obszaru nauk humanistycznych, z którego wywodzi się kierunek historia.

Opracowana macierz efektów kształcenia dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodna jest z tożsamością kierunku i zakładaną strukturą kwalifikacji absolwenta studiów I i II stopnia, a także - ze zbiorem efektów zapisanych w standardach kształcenia nauczycieli. Założone dla studiów II stopnia efekty kształcenia rozwijają i wzbogacają efekty określone dla studiów I stopnia, lecz ich nie powtarzają, co niewątpliwie umożliwi studentom historii osiągnięcie różnych, szerszych kompetencji oraz pogłębionej wiedzy na studiach kolejnych stopni. Osobne efekty kształcenia opracowano dla każdej specjalizacji. Realizacja – przedstawionych w macierzy oraz sylabusach – celów i szczegółowych efektów kształcenia przypisanych poszczególnym przedmiotom, a także praktykom zawodowym związanym ze specjalnościami, umożliwi osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia.

Powiązanie celów i efektów kształcenia w formie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, na poziomie kierunku, modułów i przedmiotów, pozwala też na stwierdzenie, że tworzą one spójną koncepcję kształcenia zgodną z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Koncepcja ta odpowiada poziomowi prowadzonych studiów i zamierzeniom strategicznym Uczelni w zakresie kształcenia absolwentów o kwalifikacjach dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Zamierzenia te zakładają wyposażenie studentów w kompetencje w zakresie poruszania się w obszarze znajomości historii oraz szeroką wiedzę ogólnohumanistyczną i specjalistyczną/praktyczną. Umiejętności praktyczne, przykładowo na specjalności archiwistycznej, zdobywa się w trakcie zajęć prowadzonych przez pracowników archiwów oraz praktyk odbywanych w różnych typach archiwów. Zgodnie z opisaną sylwetką absolwenta kształtowana jest również postawa otwartości na odmienne postawy i poglądy.

Wydział realizuje procedurę zapewniającą publiczną dostępność opisu efektów kształcenia poprzez umieszczenie na stronie internetowej Uczelni planów studiów i sylabusów przedmiotów. W przypadku studentów historii założone efekty kształcenia są dla nich dostępne, gdyż zostały opublikowane na stronie internetowej Instytutu.

Podczas spotkania z przedstawicielem Zespołu Oceniającego studenci potwierdzili, że już podczas pierwszych zajęć w semestrze są informowani o zakładanych efektach. Informacja ta jest dla nich zrozumiała

W bieżącym roku akademickim, jak wynika z Raportu samooceny i rozmowy z Dyrekcją Instytutu, odstąpiono od seminarium licencjackiego (jest to zgodne z Uchwałą Senatu Akademii Pomorskiej). W związku z tym studenci I stopnia na kierunku historia nie będą finalizować studiów ukończoną pracą licencjacką, co jest sprzeczne z obowiązującym zarządzeniem MNiSW. Kwestia ta została uświadomiona władzom jednostki i będą podjęte działania na rzecz powrotu do stosownej praktyki - złożenia pracy licencjackiej.

2). Zespół Oceniający stwierdza, że efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, pozwalający na ich weryfikację. Regulamin studiów przewiduje, iż studenci są informowani na początku semestru o efektach kształcenia, w szczególności o tym, jaką wiedzę oraz umiejętności zdobędą na konkretnych zajęciach.

3). Weryfikacja efektów kształcenia na kierunku historia odbywa się na wszystkich etapach kształcenia. Sposoby weryfikowania efektów kształcenia w obrębie poszczególnych przedmiotów/modułów określone zostały w sylabusach, zatwierdzanych wraz z planem studiów. Sposoby te są powiązane ze specjalnościami i poziomem kształcenia. Weryfikację efektów kształcenia przeprowadza się za pomocą testów, zadań i pytań egzaminacyjnych, prac opisowych, esejów i referatów.

Ocena efektów kształcenia odbywa się w ramach systemu oceny studentów. Przedmioty kończące się egzaminem mają formę egzaminu pisemnego lub ustnego. O formie egzaminu prowadzący zajęcia musi poinformować studentów w trakcie pierwszych z nimi zajęć. Prace pisemne i dokumentacja egzaminu przechowywana jest przez cały okres studiów danej osoby. Podstawą uzyskania zaliczenia z przedmiotu, który nie kończy się egzaminem, może być praca pisemna (referat, test) lub zaliczenie ustne.

Przyjęto zasadę, że ocenę stopnia osiągniętych efektów kształcenia należy dokonać na podstawie tego, „co uczący się student wie, rozumie i potrafi wykonać po zakończeniu zajęć z przedmiotu” (Raport samooceny, s. 31). W związku z tym student otrzymuje zaliczenie nie tylko na podstawie zaliczenia końcowego, ale i osiągnięć oraz sprawdzianów wykonywanych w trakcie realizacji przedmiotu w danym semestrze.

Procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są także w Regulaminie studiów. Zawiera on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie rygory związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Zespół Oceniający stwierdza, że rozwiązania stosowane w tym zakresie są prawidłowe i przejrzyste.

Zgodnie z ww. Regulaminem okresem zaliczeniowym jest semestr. Realizowane przedmioty kończą się zaliczeniem lub egzaminem. Wszystkie formy zajęć przewidziane planem studiów podlegają zaliczeniu na ocenę. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej ze wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów.

Informacje dotyczące sposobów weryfikacji efektów kształcenia oraz kryteria ocen są – jak już wspomniano - zamieszczone w sylabusach przedmiotów, rozkładach zajęć na semestr oraz podawane do wiadomości studentów na początku semestru przez nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za dany przedmiot. Informacje te dostępne są również na stronie internetowej Uczelni.

Każdy nauczyciel akademicki udziela studentom konsultacji. Zbiorczy plan terminów konsultacji jest umieszczany na tablicy ogłoszeń Wydziału oraz na stronie internetowej. Terminy kolokwium zaliczeniowych powinny być podawane do wiadomości studentów z co najmniej 2-tygodniowym wyprzedzeniem przez jednostkę prowadzącą kierunek. Nauczyciel akademicki przeprowadzający kolokwia cząstkowe lub końcowe oraz egzaminy pisemne podaje ich wyniki do wiadomości studentów w ciągu 7 dni od daty przeprowadzenia kolokwium lub egzaminu. W przypadku egzaminów pisemnych student ma prawo wglądu do swojej pracy w terminie 2 tygodni od daty ogłoszenia wyników. Zaliczanie przedmiotu nie objętego egzaminem dokonywane jest na podstawie aktywności studenta na zajęciach oraz oceny prac wynikających z programu zajęć (np. referaty, testy, kolokwia zaliczające).

Warunkiem przystąpienia do sesji egzaminacyjnej jest uzyskanie zaliczeń ze wszystkich form realizowanego przedmiotu, z którego w danym semestrze przewidziany jest egzamin. Ten zaś jest sprawdzianem stopnia opanowania przez studenta zdefiniowanych dla danego przedmiotu efektów kształcenia. Umiejętności weryfikowane są na podstawie wyników egzaminu, oceny referatów, obserwację podczas dyskusji na zajęciach.

Z kolei na ocenę nabycia przez studenta kompetencji społecznych składają się takie elementy, jak: ocena postawy i zachowań podczas dyskusji, ocena przygotowania i zaangażowania przy zadaniach zespołowych, zdolność formułowania własnego zdania i podejmowania polemiki. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez praktyki zawodowe. Zasady organizacji praktyk określa Zarządzenie Rektora Nr R/0210/68/09 z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie organizacji praktyk studenckich, wysokości wynagrodzenia dla opiekunów praktyk oraz opłat za praktyki wnoszonych przez studentów studiów niestacjonarnych ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/104/11 z dnia 8 listopada 2011r. oraz Nr R/0210/123/13 z dnia 14 listopada 2013 r.

Uchwałą Rady Instytutu Historii i Politologii z dnia 18 grudnia 2013 r. został zatwierdzony Regulamin Praktyk Zawodowych oraz Regulamin Praktyki Nauczycielskiej w Instytucie Historii i Politologii. Weryfikacji uzyskania na praktykach zakładanych efektów kształcenia dokonuje osoba kierująca praktyką w miejscu jej odbywania oraz opiekun praktyk z ramienia Uczelni. Zaliczenie praktyki leży również w gestii opiekuna praktyk (na podstawie opinii wystawionej przez osobę kierującą praktyką z ramienia zakładu pracy oraz wypełnionego dzienniczka praktyk). Uczelniany opiekun praktyk może zaliczyć studentowi praktykę zawodową w postaci wykonywanej przez niego pracy, bądź odbytego stażu studenckiego (także za granicą), świadczenia pracy w obszarze (w tym przez wolontariat), jeżeli jego charakter jest zgodny z kierunkiem realizowanych studiów.

Kolejnym sposobem potwierdzania efektów kształcenia, w tym efektów końcowych jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania także określa Regulamin studiów. Zawarto tam wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, a także sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych. W Regulaminie zapisano również zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składania prac dyplomowych i ich recenzowania, wreszcie przebieg egzaminu dyplomowego.

Przyjęte procedury i rozwiązania zapewniają prawidłowy przebieg procesu dyplomowania. Tematy prac dyplomowych zatwierdza Rada Instytutu, a w przypadku katedry - Rada Wydziału, w której strukturach znajduje się katedra. Powoływanie promotorów i recenzentów uwzględnia powiązanie ich specjalizacji naukowej z tematyką prac dyplomowych, nad którymi sprawują oni opiekę. Obowiązuje wymóg powiązania tematyki prac dyplomowych z kierunkiem studiów. Prace dyplomowe muszą być przygotowywane według wymogów merytorycznych i formalnych, podanych w zasadach określonych przez Uczelnię.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i odbywa się przed komisją egzaminacyjną powołaną przez Dziekana, której przewodniczy Dziekan lub jego zastępca/Prodziekan. W trakcie egzaminu stawiane są trzy pytania, odnoszące się do tematu pracy oraz problematyki zbliżonej. Można zatem uznać, że proces dyplomowania na kierunku historia w Akademii Pomorskiej jest w znacznym stopniu „wystandaryzowany”.

Także studenci są zgodni w opinii, że system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowanych ocen oraz jest dostosowany do kierunku studiów, a wymagania stawiane wobec studentów są „wystandaryzowane”. Także kryteria oceny przygotowane przez prowadzących zajęcia są jasne, a wykładowcy stosują się do nich przez cały okres trwania kursu. Studenci podkreślali, że nauczyciele akademicki w ocenie końcowej uwzględniają również aktywność słuchacza podczas zajęć.

Jakkolwiek Zespół Oceniający stwierdza, że jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, to jednak zawarta w Raporcie samooceny struktura ocen z ostatniej sesji, gdzie pojawia się duża liczba ocen bardzo dobrych i dobrych, rodzi refleksję o swego rodzaju „łagodności” w ocenianiu.

W latach 2011-2013 z listy studentów w Instytucie Historii i Politologii skreślonych zostało 130 słuchaczy, w tym 99 na studiach stacjonarnych, a 31 – na niestacjonarnych. Głównym powodem skreślenia z listy było nie spełnienie wymogu zaliczenia semestru. Instytut przeprowadził w tej sprawie ankietę wśród skreślonych z listy słuchaczy. Na postawione pytanie o przyczyny tego, że tak wielu z nich nie zaliczyło semestru, odpowiedziało tylko 18 osób. Trudno więc było uznać te badanie na reprezentatywne. Z nieoficjalnych rozmów przeprowadzonych przez pracowników Instytutu wynika, że głównym powodem była konieczność szukania pracy w kraju lub za granicą.

Uczelnia prowadzi w bardzo ograniczonym stopniu kształcenie z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość, za pośrednictwem platformy „moodle” (zamieszczone tam są materiały dla studentów), dotyczy to także wizytowanego kierunku. Weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia odbywa się na bieżąco z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w sposób tradycyjny. Egzaminy i zaliczenia odbywają się w siedzibie Uczelni. Liczba dostępnych przedmiotów w formie e-learningowej jest stosunkowo mała (tylko 2 przedmioty), jednak studenci ocenianego kierunku nie zgłaszali potrzeby posiadania większej liczby przedmiotów dostępnych poprzez platformę „moodle”. W każdym razie, jednostka częściowo zrealizowała postulat zgłoszony podczas poprzedniej programowej oceny kierunku.

4). W Akademii Pomorskiej działa Biuro ds. Karier i Współpracy z Gospodarką, które odpowiada za monitoring losów zawodowych absolwentów. Bada je drogą ankiet rozsyłanych on-line do dawnych studentów w trzecim i piątym roku po ukończeniu studiów. Informacje na temat losów absolwentów Biuro ds. Karier pozyskuje również z raportów Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Miejskiego Urzędu Pracy, a także od firm i instytucji niepublicznych. Wyniki analizowanego materiału są przekazywane Uczelnianej Komisji Badania Losów Absolwentów. Na Uczelni istnieje więc system monitorowania losów absolwentów.

Władze Instytutu Historii i Politologii podjęły własny trud monitorowania losów absolwentów. Przygotowano ankietę zawierającą pytania na temat studiowanej specjalności, poziomu studiów oraz charakteru podjętej po studiach pracy, a także obecnego statusu: pracujący lub bezrobotny. Pytano również o ocenę wiedzy zdobytej na studiach oraz ocenę całego procesu kształcenia w Instytucie Historii i Politologii (Zespół Oceniający miał okazję zapoznać się z kwestionariuszem). Rozesłane do absolwentów ankiety wróciły jednak w liczbie niewielkiej, a na niektóre pytania nie udzielono wcale odpowiedzi. Mimo to ankiety są archiwizowane; kwestionariusze zaś będą dalej służyły badaniu losów absolwentów, a następnie ich wyniki wykorzystywane w procesie ewaluacji procesu kształcenia.

Losowo wybrane i przeanalizowane prace dyplomowe pozwalają na sformułowanie następującej opinii: ich poziom merytoryczny odpowiada przyjętym dla danego rodzaju pracy standardom; także pod względem opanowania techniki pisania prac dyplomowych, sposobu wykonania przypisów, wykorzystania literatury, a zwłaszcza źródeł, co stanowi podstawę warsztatu historyka, prace te spełniają wymogi i oczekiwania. W przeważającym stopniu zostały też właściwie ocenione – raczej surowiej niż zbyt łagodnie.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

KRYTERIUM 2 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do programu studiów, stopnia i profilu kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Zakładane efekty kształcenia sformułowane zostały zgodnie z obszarem wiedzy humanistycznej dla kierunku historia. Studenci znają i rozumieją zakładane efekty kształcenia.

2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

3) Jednostka wprowadziła przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. System ten jest „wystandaryzowany” i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowanych ocen. Jest też łatwo i powszechnie dostępny. Jako złą praktykę należy natomiast ocenić rezygnację w obecnym roku akademickim z pisania prac licencjackich.

4) Instytut Historii i Politologii podjął próbę monitorowania kariery absolwentów na rynku pracy, niezależnie od działań prowadzonych przez Uczelnię. Na razie bez większych

efektów, ale utrzymanie tej procedury przyczyni się do doskonalenia procesu kształcenia uwzględniającego potrzeby i oczekiwania otoczenia zewnętrznego.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1). Studia licencjackie na kierunku historia trwają 6 semestrów, a studia II stopnia – 4 semestry. Wątpliwości nie budzi także prawidłowość doboru form kształcenia oraz rodzaju zajęć dydaktycznych i stosowanych metod.

Proces kształcenia na poziomie licencjackim realizowany jest w ramach 1800 godzin pracy nauczyciela oraz 3600 godzin samodzielnej pracy studenta na studiach stacjonarnych wszystkich oferowanych specjalności. Program studiów II stopnia obejmuje od 840 do 900 godzin pracy nauczyciela i od 2700 do 2760 godzin pracy własnej studenta. Standardy kształcenia na specjalności nauczycielskiej zgodne są z rozporządzeniem ministerialnym.

Przedmioty/moduły na studiach I stopnia podzielone zostały na cztery rodzaje: przedmioty/moduły kształcenia ogólnego, kierunkowe, specjalnościowe oraz przedmioty/moduły wybierane przez studiujących. Z kolei na studiach II stopnia przedmioty podzielone zostały na trzy rodzaje: przedmioty/moduły kierunkowe, specjalnościowe i przedmioty/moduły podlegające wyborowi przez studenta; na studiach II stopnia nie ma przedmiotów kształcenia ogólnego, gdyż z tymi student zapoznał się już na studiach licencjackich.

Układ przedmiotów ma uzasadnienie merytoryczne i umożliwia osiągnięcie kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia. Na studiach I stopnia najpierw realizowane są przedmioty wprowadzające podstawy wiedzy i umiejętności potrzebnych do dalszego studiowania. Są to: historia filozofii, ochrona własności intelektualnej, zastosowanie technik informacyjnych i wychowanie fizyczne. Następnie (tak na studiach I, jak i II stopnia) wprowadzane są przedmioty kierunkowe, a ich kolejność związana jest z porządkiem chronologicznym epok historycznych, odrębnie jednak dla historii Polski i powszechnej. Odstępstwem od tej zasady są specjalności: nauczycielska i archiwistyka z pomoroznawstwem, gdzie - ze względu na ich specyfikę - kolejność przedmiotów została ułożona inaczej, ale ma ona swoje uzasadnienie merytoryczne.

Kolejny etap kształcenia wprowadza przedmioty związane z wiedzą w zakresie poszczególnych specjalności. W bloku tych przedmiotów znajdują się również przedmioty mające zapewnić studentom nabycie wiedzy i wykształcenie umiejętności związanych z warszatem naukowym historyka oraz przygotowanie do napisania pracy dyplomowej.

Sekwencję przedmiotów i modułów określonych w planie i programie studiów należy ocenić pozytywnie. Utrzymana została chronologia epok historycznych, co pozwala studentom orientować się w długotrwałych procesach historycznych, gospodarczych i społecznych. Mogą oni śledzić stopniowy rozwój i postęp społeczny, gospodarczy i polityczny oraz obserwować zachodzące przez wieki w Polsce, Europie i świecie zmiany. Dzięki temu mogą właściwie określić przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń, procesów, zjawisk. Opinię tę potwierdzają studenci – ich zdaniem program kształcenia i sekwencja przedmiotów „spełniają swe zadanie i pozwalają uzyskać w pełni oczekiwaną oraz potrzebną wiedzę”. Formy zajęć dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, seminaria, lektoraty) oraz ich organizacja są dostosowane do założonych celów i efektów kształcenia. Także zdaniem Zespołu Oceniającego - organizacja procesu dydaktycznego nie budzi zastrzeżeń.

W trakcie poprzedniej oceny kierunku historia w Akademii Pomorskiej zwrócono uwagę na pozbawienie studentów możliwości wyboru przedmiotów. Z satysfakcją można zatem stwierdzić, że obecnie studenci mają taką możliwość. I tak przykładowo, na studiach I stopnia przedmioty do wyboru pochodzą z grupy tzw. wykładu z oferty ogólnouczelnianej oraz wykładów z poszczególnych specjalizacji. Ten drugi przykład dotyczy także studiów II stopnia.

Zarówno treść programu kształcenia, jak i jego realizacja umożliwiają – zdaniem Zespołu Oceniającego - osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia, a przede wszystkim uzyskanie zakładanej sylwetki absolwenta, legitymującego się odpowiednimi kwalifikacjami. W przypadku kształcenia na specjalności nauczycielskiej zachowane są związane z tym standardy kształcenia.

Przyjęta w Instytucie Historii i Politologii punktacja ECTS zgodna jest z przepisami ustalającymi wymagania w tym zakresie. W programie studiów I stopnia przyjęto 180 punktów ECTS, po 60 punktów w każdym roku akademickim. Na studiach II stopnia student musi łącznie uzyskać 120 punktów ECTS, czyli 60 punktów na rok, 30 na semestr. Jednostka samodzielnie wyznacza wartość punktową każdego zajęcia przy zastosowaniu następującego przelicznika: 30 godzin zajęć dydaktycznych nauczyciela lub studenta = 1 punkt ECTS. Punkty przyznawane są również za praktyki oraz przedmioty do wyboru. W programach studiów I i II stopnia nie ma zajęć, które nie byłyby objęte punktacją.

Także studenci uważają, że system punktacji ECTS w jednostce działa właściwie. Dostrzegają oni zróżnicowany nakład pracy związany z przedmiotami, odzwierciedlony w liczbie punktów ECTS, przyznanych poszczególnym przedmiotom.

Studenci kierunku historia obligatoryjnie odbywają praktyki związane z wybranymi przez nich specjalnościami, m.in. archiwistyką czy turystyką historyczną i promocją dziedzictwa kulturowego. W jednostce opracowano dokumenty związane z praktykami, a najważniejszym z nich jest „Regulamin praktyk” dotyczący studentów historii poszczególnych specjalności. Kolejny dokument - to „Opis modułu praktyk” uwzględniający efekty kształcenia. Zawarte zostały również porozumienia o programie praktyk z instytucjami, w których studenci odbywają praktyki. W Instytucie Historii i Politologii funkcjonuje Koordynator ds. praktyk studenckich oraz działają opiekunowie praktyk wyznaczeni przez Dziekana do poszczególnych specjalności.

Wymiar i charakter praktyk zależy od wybranej specjalności (nauczycielskiej lub nienauczycielskiej). Praktyki na specjalności nauczycielskiej na studiach II stopnia są podzielone na praktykę w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego oraz praktykę ogólnopedagogiczną. Studenci specjalności nienauczycielskiej odbywają tzw. praktykę zawodową.

System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych. Tak dzieje się w przypadku studentów specjalności archiwalnej, którzy odbywają praktyki w archiwach. Studenci odbywający praktykę są zobligowani do jej udokumentowania w formie Karty zajęć studenta (specjalizacja nauczycielska). Za zaliczenie praktyki odpowiedzialny jest opiekun praktyk. Dobór instytucji, w których prowadzone są praktyki, jest zgodny z charakterem kierunku oraz wybraną przez studenta specjalnością. Fakt ten potwierdzili studenci, którzy wypowiadali się pozytywnie na temat zarówno systemu odbywania, jak i zaliczania praktyk.

Studenci ocenianego kierunku mają regulaminową możliwość indywidualizacji procesu kształcenia (Regulamin Studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku, 8. Studia według

indywidualnych planów studiów i programów kształcenia, 9. Studia na zasadzie indywidualnej organizacji studiów).

Indywidualny plan studiów i program kształcenia dotyczy przede wszystkim studentów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce (średnia ocen co najmniej 4,5, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów kierunkowych). Z kolei indywidualna organizacja studiów jest skierowana do następujących osób: wychowują dzieci do trzeciego roku życia, są członkami kadry narodowej lub reprezentują Uczelnię/region w innych dziedzinach życia społecznego, kulturalnego etc., z powodu szczególnej sytuacji nie mogą realizować studiów zgodnie z tygodniowym rozkładem zajęć. Indywidualna organizacja studiów pozwala studentom na realizację obowiązującego w Uczelni planu studiów w terminach i formach dostosowanych do okoliczności, w których znalazł się student.

Obecnie żaden student kierunku historia nie korzysta z możliwości studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, natomiast 2 osoby na studiach I stopnia oraz 4 osoby na studiach II stopnia korzystają z opcji indywidualnej organizacji studiów. W ubiegłym roku akademickim z takiej formuły korzystały 2 osoby na studiach II stopnia.

Z rozmów z władzami wynika, że generalnie studenci nie są zainteresowani taką formą studiowania. Studenci potwierdzili, że nie mają potrzeby ani chęci korzystania z możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

Ze względów finansowych nie wprowadzono wszystkich udogodnień dla studentów niepełnosprawnych, chodzi głównie o windę. Zalecenie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami znalazło się w poprzedniej ocenie programowej. Jednak świadomość konieczności zrealizowania takich inwestycji jest bardzo duża, brakowało wszakże środków, aby podjąć takie kosztowne wyzwanie jak instalowanie windy. Udało się natomiast zbudować wygodne podjazdy z parkingów na parter, a zajęcia odbywają się głównie na parterze. Zresztą obecnie na kierunku nie ma żadnego studenta z niepełnosprawnością ruchową. Zespół Oceniający uzyskał zapewnienie, że wszelkie dodatkowe fundusze zostaną przeznaczone na zniwelowanie tego mankamentu.

2). Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy kształcenia i metody dydaktyczne tworzą pewną koherentną całość. Analizując treści programowe przedmiotów, to należy uznać, że wprowadzane kolejno na poszczególnych latach studiów przedmioty te pozostają względem siebie spójne i stopniowo wzbogacają wiedzę, a metody dydaktyczne zwiększają kompetencje oraz poszerzają umiejętności. I tak, grupa treści podstawowych dostarcza niezbędną wiedzę oraz podstawowe umiejętności i kompetencje z obszaru humanistyki. Następnie jest to rozwijane poprzez grupę treści kierunkowych, a w dalszej kolejności - specjalnościowych, kompetentnie dobranych i zdefiniowanych.

KRYTERIUM 3 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program kształcenia realizowany na kierunku historia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. W przypadku specjalności nauczycielskiej

zachowane są związane z tym standardy kształcenia. Absolwenci posiadają odpowiednie kwalifikacje – są właściwie przygotowani do podejmowania wyzwań na rynku pracy.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość i należy ocenić je pozytywnie.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Na podstawie analiz dokumentacji osobowej i dorobku naukowego osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku historia w Akademii Pomorskiej, a także wiedzy członków Zespołu Oceniającego stwierdzono, że kadra dydaktyczna jednostki prezentuje wysoki standard i zróżnicowane pola zainteresowań badawczych, a także odpowiednie kwalifikacje. Składa się ona łącznie z 23 osób, w tym 9 pracowników samodzielnych. Pracownicy stanowiący minimum kadrowe to 2 z tytułem naukowym, 4 – ze stopniem doktora habilitowanego, 6 - doktorów. Pracownicy naukowo-dydaktyczni niemal wyłącznie reprezentują dyscyplinę naukową – historię, wielu z nich to uznane autorytety w swoich dziedzinach, np. w zakresie historii nowożytnej, powszechnej, dziejów Pomorza, historii stosunków międzynarodowych. Struktura zainteresowań badawczych nauczycieli akademickich na kierunku historia, ich osiągnięcia naukowo-badawcze, a przede wszystkim kwalifikacje merytoryczne i dydaktyczne gwarantują osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Także liczebność kadry wpływa pozytywnie na realizację procesu kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy.

2). Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego ocenianego kierunku historia Uczelnia zgłosiła 12 nauczycieli akademickich, w tym 6 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 6 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół Oceniający analizował kwestię spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe, specjalizację naukową, dorobek, w tym zwłaszcza publikacje oraz doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego. Stwierdzono, że kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Umowy o pracę oraz akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 572 z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października

2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131).

Ocena obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131), mówiące o tym, że *„Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”*.

Także dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich, zwłaszcza stanowiących minimum kadrowe, ocenione na podstawie analizy dokumentów, własnej wiedzy i doświadczenia oraz wrażeń z przeprowadzonej hospitacji zajęć, odpowiadają treściom programowym i zakładanym efektom kształcenia. Kadra ta legitymuje się wartościowym dorobkiem naukowym i doświadczeniem, co powoduje, że proces dydaktyczny realizuje na odpowiednim poziomie merytorycznym.

Kierunek historia spełnia wymogi dotyczące minimum kadrowego określone przepisami w zakresie kwalifikacji naukowych i dorobku oraz doświadczenia zawodowego. Do minimum kadrowego zaliczono 12 nauczycieli akademickich: 6 pracowników samodzielnych (2 z tytułem naukowym, 4 doktorów habilitowanych) oraz 6 doktorów. Nauczyciele akademicy zaliczani do minimum kadrowego złożyli stosowne oświadczenia.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (12), do liczby studentów kierunku (149) spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131). **Stosunek ten wynosi 1: 12,4 przy obowiązującej na wizytowanym kierunku proporcji 1 : 160.** Występujące w jednostce proporcje zapewniają utrzymanie bliskich, merytorycznych więzi między studentami a nauczycielami akademickimi.

Na podstawie analizy umów o pracę, aktów mianowania oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż minimum kadrowe charakteryzuje się stabilnością. Zdecydowana większość nauczycieli akademickich jest zatrudniona w Uczelni od kilkunastu/kilkudziesięciu lat, a niemal wszystkie akty mianowania oraz umowy o pracę są zawarte na czas nieokreślony. Dla ogółu nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

Także z danych dotyczących składu minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów z okresu ostatnich 5 lat, tj. 2009/2010 – 2013/2014, przedstawionych Zespołowi Oceniającemu wynika, że niemal wszyscy spośród nauczycieli zaliczonych do minimum kadrowego w bieżącym roku akademickim byli zaliczeni do minimum tego kierunku od roku akademickiego 2009/2010. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe na ocenianym kierunku jest stosunkowo stabilne.

W odniesieniu do obsady zajęć należy podkreślić, że wykłady z podstawowych epok historycznych prowadzone są w przeważającym stopniu przez pracowników samodzielnych (średniowiecze, nowożytność, wiek XIX i wiek XX). Wykładowcy ci są najczęściej wysokiej

klasy specjalistami w tych właśnie okresach historycznych, a także posiadają duże doświadczenie dydaktyczne. Gwarantuje to realizację zakładanych efektów kształcenia. Słabszym punktem pozostaje starożytność oraz prahistoria ziem polskich, realizowana przez pracownika legitymującego się tylko zbliżoną problematyką badawczą.

Zespół Oceniający uznaje generalnie za prawidłowy sposób obsady zajęć dydaktycznych na kierunku historia Akademii Pomorskiej – występuje zasadnicza zgodność tematyki prowadzonych zajęć z zainteresowaniami badawczymi i kompetencjami nauczyciela akademickiego lub istnieje pewna zbieżność. Stwierdza też, że kadra dydaktyczna, zarówno w odniesieniu do tzw. minimum kadrowego, jak i pozostałej grupy nauczycieli to zespół legitymujący się dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym pozwalającym na odpowiednim poziomie merytorycznym realizować proces kształcenia, zapewniając osiągnięcie jego celów i efektów.

Hospitowane zajęcia prowadzone były na odpowiednim poziomie, jakkolwiek nie w każdym przypadku był to poziom w pełni zadowalający. Nie zmienia to jednak generalnie pozytywnej oceny wystawionej hospitowanym zajęciom.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). Władze Uczelni prowadzą politykę wspierającą rozwój naukowy oraz podnoszenie kwalifikacji kadry dydaktycznej. Także jednostka podejmuje działania wspierające rozwój naukowy kadry. Są to następujące działania: konkursowy system zatrudniania, promujący aktywność w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania kolejnych stopni naukowych (w konkursie brane są pod uwagę osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz wychowawcze i organizacyjne nauczyciela akademickiego), kształtowanie indywidualnego obciążenia dydaktycznego, które sprzyja wyjazdom na staże naukowe i pobyty studyjne, sprzyjanie ubieganiu się o stypendia naukowe. Władze Uczelni i jednostki promują wyjazdy na staże krajowe i zagraniczne, doceniają organizację corocznych konferencji naukowych, związanych tematycznie z obszarami aktywności naukowej pracowników Wydziału.

Przyjęte procedury wydają się być przejrzyste, a przede wszystkim skuteczne. Przyniosły bowiem wzmocnienie jej naukowego potencjału: w latach 2009-2013 jeden z pracowników uzyskał tytuł profesorski (dwa następne wnioski są w trakcie rozpatrywania), sfinalizowano 3 habilitacje i 3 doktoraty. Z Raportu samooceny wynika, że w najbliższym czasie rozpoczną się kolejne postępowania habilitacyjne i doktorskie. Jednocześnie w 2013 r. do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych skierowano wniosek o przyznanie uprawnień habilitacyjnych w dyscyplinie historia w ramach Wydziału Filologiczno-Historycznego (uprawnienie doktorskie w dyscyplinie historia jednostka posiada od 2002 r.). W ostatniej ocenie parametrycznej jednostka uzyskała kategorię B, co traktowane jest jako punkt wyjścia do walki o lepszą ocenę.

Zgodnie z Ustawą kadra naukowo-dydaktyczna Uczelni podlega ocenie okresowej. Prowadzona jest ona zgodnie z Regulaminem oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ocena dotyczy także działalności naukowej i odbywa się na podstawie wypełnionego arkusza oceny. Dość rygorystycznie przestrzega się dotrzymywania przez pracowników terminów awansu naukowego. Z powodu ich nieprzestrzegania w okresie, który minął od ostatniej oceny kierunku, z pracy w jednostce zwolniono 7 osób.

Ocenie pracowników naukowo-dydaktycznych służą hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzane przez bezpośrednich przełożonych, którzy następnie wypełniają Protokół hospitacji zajęć dydaktycznych. Istnieje również Kwestionariusz oceny nauczycieli akademickich, wypełniany przez studentów. Jedno z pytań w obu ankietach dotyczy merytorycznego przygotowania osoby prowadzącej zajęcia.

Należy podkreślić, że Strategia Wydziału Filologiczno-Historycznego zakłada organizację szkoleń z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych w pracy dydaktycznej oraz organizację kursów językowych. Warto, aby zrealizować te założenia, gdyż służyć to będzie podniesieniu kwalifikacji dydaktycznych kadry.

Z pewnością znaczącym ograniczeniem dla rozwoju naukowego pracowników były niewielkie środki finansowe, którymi dysponowała jednostka. Dopiero w 2013 r. Instytut Historii i Politologii otrzymał blisko 65 tys. PLN na działalność statutową. Środki te zostały podzielone w postępowaniu konkursowym między 5 zespołów realizujących różne zadania badawcze. Zasady wnioskowania, podziału i rozliczenia środków opisuje specjalny Regulamin. System ten wydaje się przejrzysty i sprawiedliwy. Od końca 2012 r. weszło w życie zarządzenie Rektora AP w sprawie nagród za osiągnięcia naukowe dla samodzielnych i niesamodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Formą wsparcia dla niesamodzielnych pracowników są niewątpliwie granty habilitacyjne i urlopy naukowe.

Te formy i skala pomocy w rozwoju naukowym znalazły potwierdzenie i pozytywną ocenę podczas spotkania Zespołu Oceniającego z kadrą akademicką. Rozmówcy podkreślali, że istnieje pełna akceptacja i wsparcie ze strony władz dla ich udziału w konferencjach i sympozjach naukowych (z danych wynika, że rocznie pracownicy Instytutu Historii i Politologii uczestniczą w około 50 konferencjach).

Należy też odnotować pewien przykry fakt. Czasopismem jednostki są „Słupskie Studia Historyczne”, w którym regularnie publikują swe artykuły jej pracownicy. Niestety, w ubiegłym roku – z powodu niedopatrzenia – nie zgłoszono go do oceny i dlatego nie zostało sklasyfikowane (wcześniej „Studium” przyznano 2 pkt.).

Jednostka okazjonalnie współpracuje z różnymi krajowymi uczelniami i ośrodkami naukowymi, m.in. z Uniwersytetami w Szczecinie, Poznaniu i Gdańsku, Instytutem Zachodnim w Poznaniu.

W zaleceniach z poprzedniej akredytacji programowej zwrócono uwagę na brak współpracy międzynarodowej. Sytuacja ta nieco się poprawiła, gdyż kilku pracowników odbyło staże zagraniczne (USA-Kanada, Bułgaria-Macedonia, Ukraina). Natomiast nadal jednostka nie gościła naukowców z zagranicznych uczelni i ośrodków naukowych. Wśród przyczyn podano przede wszystkim brak dostatecznych środków finansowych na prowadzenie wymiany.

Podczas spotkania Zespołu Oceniającego z pracownikami wskazywano także na inną istotną przyczynę braku, np. bliższej współpracy z niemieckim światem nauki: w przeciwieństwie do lat 90-tych ubiegłego stulecia, badacze niemieccy nie wykazują zainteresowania współpracą naukową w badaniach choćby nad przeszłością Pomorza. Ponadto - współpraca z Niemcami na tym polu została zdominowana przez Uniwersytet Szczeciński. Pomimo obiektywnych trudności wielu pracowników utrzymuje kontakty nieformalne z zagranicznymi instytucjami naukowymi (uniwersytety, archiwa, muzea), najczęściej właśnie niemieckimi, czego przykłady padały podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

KRYTERIUM 4 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Liczba i struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku gwarantują osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

2) Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku wynosi 1: 12,4 co spełnia wymagania, a nawet zapewnia utrzymanie bliskich, merytorycznych więzi między studentami a nauczycielami akademickimi.

Kadra dydaktyczna zarówno w odniesieniu do tzw. minimum kadrowego, jak i pozostałej grupy nauczycieli to zespół legitymujący się dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym pozwalającym na odpowiednim poziomie merytorycznym realizować proces kształcenia, zapewniając osiągnięcie jego celów i efektów.

3) Jednostka podejmuje działania wspierające rozwój naukowy kadry i służące podnoszeniu jej kwalifikacji, czego efektem jest wzmocnienie potencjału naukowego. Wzmocniono też wymianę międzynarodową, choć nadal w ograniczonym zakresie.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jednostki prezentuje się dobrze. Zajęcia prowadzone są w salach dydaktycznych z liczbą miejsc od 18 do 95; są to sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz laboratoria komputerowe, rozmieszczone głównie na parterze budynku. Sale wykładowe i ćwiczeniowe wyposażone są w sprzęt audiowizualny. W laboratoriach zaś znajduje się odpowiednia liczba komputerów, pozwalająca każdemu studentowi na pracę samodzielną. Ponadto studenci mają dostęp do jednego komputera w budynku Wydziału. Nie ma też odrębnego punktu reprograficznego dla studentów (zgodnie z udzieloną informacją materiały mogą powielać w sekretariacie Instytutu). Także w opinii studentów Uczelnia zapewnia im bazę dydaktyczną na odpowiednim poziomie.

Biblioteka Uczelniana, położona nieopodal budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego i prezentująca bardzo wysoki standard, posiada około 450 tys. jednostek bibliotecznych. Księgozbiór z zakresu historii liczy 34 tys. jednostek bibliotecznych (zarówno literatura specjalistyczna, jak też podręczniki akademickie, encyklopedie i leksykony). Prenumerata czasopism obejmuje 94 tytuły z zakresu historii. Są to ogólnopolskie i regionalne czasopisma historyczne, a także specjalistyczne dla epok, zagadnień, profiliów. Jest też kilka tytułów zagranicznych. Pracownicy mają możliwość decydowania o zakupie literatury, składając odpowiednie zamówienia.

W czytelni Biblioteki, doskonale zaprojektowanej i wyposażonej oraz sprawnie funkcjonującej – co potwierdzają studenci - jest też wydzielony księgozbiór podręczny z zakresu historii, zarówno dla pracowników, jak i studentów, liczący ponad 100 jednostek. Maksymalny czas realizacji zamówienia z magazynu (zamówienia można też składać drogą elektroniczną) wynosi około 30 min. Dostęp do czasopism i książek elektronicznych możliwy jest przez Wirtualną Bibliotekę Nauki (baza EBSCO i IBUK). W bazie Wiley Online Library znajdują się 42 tytuły czasopism anglojęzycznych z zakresu historii, a także innych dyscyplin

humanistycznych i społecznych. Ponadto pracownicy i studenci mają dostęp do interdyscyplinarnych baz cytowań SCOPUS i Web of Knowledge.

W odróżnieniu od budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego, który nadal nie jest w pełni dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych (jest podjazd, ale brak windy oraz odpowiedniej toalety), w budynku Biblioteki Uczelnianej znajdują się wszelkie dogodności: jest podjazd i winda, udogodnienia dla osób niedowidzących, brak zaś toalety dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

Studenci kierunku historia odbywają praktyki zgodnie z wybranymi przez siebie specjalnościami. A zatem są to archiwa, muzea, szkoły, a nawet biura podróży (w przypadku specjalności – turystyka historyczna). Ten fragment procesu kształcenia zasługuje na wyróżnienie.

KRYTERIUM 5 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*.....

Baza dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia umożliwi osiągnięcie deklarowanych jego efektów końcowych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Biblioteka Uczelniana, prezentująca pod każdym względem wysoki standard, a także bogate i interesujące zbiory. Problemem natomiast pozostaje brak udogodnień w budynku Wydziału dla studentów niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Związek między prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi a procesem dydaktycznym można rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Tematyka seminariów magisterskich wiąże się w znacznym stopniu z zainteresowaniami badawczymi nauczycieli akademickich, którzy je prowadzą. Jeśli zaś zdarzają się odstępstwa od tej zasady, to dotyczy to pracowników o dużym doświadczeniu dydaktycznym i bogatym warsztacie badawczym, co przesądza o uznaniu tej praktyki za w pełni dopuszczalną. W każdym zatem przypadku seminarzyści mają zagwarantowany dostęp do aktualnego stanu wiedzy na interesujący ich temat.

Taka relacja występuje również na zajęciach kursowych - najpełniej w odniesieniu do przedmiotów tematycznie związanych z historią wieku XIX i wieku XX, a także w rozbudowanych zajęciach z historii regionalnej, czyli dziejów Pomorza.

Jeśli chodzi o specjalności w ramach kierunku, to analizując i porównując dorobek naukowy osób prowadzących określone zajęcia z tematyką tych przedmiotów, można stwierdzić, że najsilniej taka koherentność występuje w przypadku turystyki historycznej, bezpieczeństwa narodowego oraz historii grup dyspozycyjnych.

Studenci kierunku historia mają szansę rozwoju naukowego we właśnie co powstałym (20.01.2014 r.) Historycznym Studenckim Kole Naukowym, które już zrzesza 13 członków.

Wcześniej – jak wynika z rozmów przeprowadzonych ze słuchaczami kierunku - sporadycznie studenci uczestniczyli w badaniach naukowych pod opieką nauczyciela akademickiego. Także fakt, że stosunkowo duża liczba studentów uczestniczyła w Zebraniu Założycielskim Koła Naukowego, pozwala żywić nadzieję, że taka praktyka szerszego udziału studentów w życiu naukowym stanie się udziałem Instytutu Historii i Politologii. Szczególnie wówczas, gdy władze Uczelni/jednostki znajdą nauczyciela akademickiego, gotowego przejąć opiekę nad Kołem Naukowym. Dalszym etapem mogłoby być udostępnienie studentom łam czasopisma „Słupskie Studia Historyczne”, a także prezentacja rezultatów ich „potyczek z nauką” na konferencjach i seminariach organizowanych przez Instytut Historii i Politologii.

Studenci wizytowanego kierunku nie potrafili natomiast ocenić wpływu współpracy z innymi uczelniami oraz ośrodkami naukowymi, a także otoczeniem społeczno-gospodarczym na proces dydaktyczny, którego są interesariuszami. Stwierdzili, że jest on niedostrzegalny. Podobne wrażenie – po analizie dokumentów i rozmowach – odnosi Zespół Oceniający. Kontakty tego rodzaju w dużej mierze dotyczą poszczególnych pracowników akademickich, ale nie mają one charakteru formalnego i obejmującego jednostkę jako podmiotu tej współpracy.

KRYTERIUM 6 SPEŁNIONE ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Badania indywidualne pracowników jednostki wpływają wartościowo na realizowany proces dydaktyczny. Praktyka włączania studentów do badań naukowych ma dość ograniczony zasięg. Podobnie trudno dostrzec wpływ współpracy naukowej z innymi ośrodkami naukowymi na jakość kształcenia.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). Wymagania wstępne oraz sposób selekcji kandydatów na studia I i II stopnia na kierunku historia określone zostały w Uchwale Senatu Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 13 czerwca 2012 r. Obecnie nabór odbywa się w trybie wolnym - warunkiem przyjęcia kandydata na studia I stopnia jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz złożenie w wyznaczonym terminie kompletu dokumentów i uiszczenie opłaty wpisowej.

W przypadku studiów II stopnia przyjęcie kandydatów następuje na podstawie przedstawienia wymaganych dokumentów (dyplomu poświadczającego ukończenie studiów I stopnia), potwierdzających, że są to absolwenci studiów I stopnia kierunku historia lub kierunków z dziedziny nauk społecznych (odnosi się to tylko do specjalności bezpieczeństwo europejskie i historia grup dyspozycyjnych na II stopniu), zarówno w przypadku specjalizacji nauczycielskiej, jak i nienauczycielskiej.

Zasady rekrutacji na kierunku historia nie posiadają uregulowań, które w jakikolwiek sposób dyskryminowałyby określoną grupę kandydatów.

Studenci zgadzają się w opinii, że kwalifikacje wymagane od kandydatów na studia są wystarczające, aby w toku procesu dydaktycznego osiągać zakładane efekty kształcenia na kierunku historia.

Studenci są także zgodni, że potencjał dydaktyczny jednostki jest odpowiedni w stosunku do liczby osób przyjmowanych na studia.

2). Określenie nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia mieści się w limicie godzinowym określonym w KRK.

Program nauczania oraz sposób zaliczania przedmiotu jest przedstawiany przez nauczycieli akademickich podczas pierwszych zajęć. W związku z tym każdy student wie, że np. na końcową ocenę przedmiotu składają się: aktywność na zajęciach – 20%; przygotowanie referatu lub prezentacji – 25% i kolokwium zaliczeniowe – 55%. Jest to niewątpliwie dobra praktyka, gdyż promuje także aktywność studentów na zajęciach. A zatem weryfikacja wiedzy oraz umiejętności przeprowadzana jest – obok oceny zaangażowania studenta na zajęciach - poprzez testy, kolokwia, referaty, recenzje, opisy źródeł oraz egzaminy w formie pisemnej i ustnej. Należy uznać, że wymagania są jasno określone – „wystandaryzowane”.

Wykładowcy i prowadzący zajęcia udostępniają studentom sprawdzone i ocenione prace, zaś informacje o terminach poprawkowych są podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem, dającym szansę ponownego przygotowania się.

W opinii studentów - kryteria oceny i zasady zaliczenia danego przedmiotu są konsekwentnie przestrzegane przez wykładowców. Studenci stwierdzali, że formy weryfikacji wiedzy i umiejętności pozwalają na ich sprawdzenie w każdym z obszarów kształcenia. Także system osiągnięć studentów – ich zdaniem - wspiera proces uczenia się, będąc przejrzystym i obiektywnym w formułowaniu ocen.

Zespół Oceniający potwierdza w zasadzie tę opinię, choć raz jeszcze podkreśla, że zawarta w Raporcie samooceny struktura ocen z ostatniej sesji, gdzie pojawia się duża liczba ocen bardzo dobrych i dobrych, zmusza do refleksji o zbyt łagodnym ocenianiu.

3). Program studiów na kierunku historia prowadzonym w Instytucie Historii i Politologii w ograniczonym stopniu sprzyja mobilności studentów. Wybierają oni bowiem po dwóch semestrach specjalności ściśle związane z regionem: historia regionalna czy turystyka historyczna i promocja dziedzictwa kulturowego. Istniejący trend znajduje jednak wytłumaczenie w potrzebach lokalnego rynku, na którym regionalista może odnaleźć się znacznie lepiej niż specjalista w innym zakresie.

Studenci mogą wprawdzie zmienić uczelnię po zakończeniu studiów I stopnia, o czym są informowani, podobnie jak o możliwości studiowania za granicą, ale dzieje się tak w minimalnym stopniu. Tak przynajmniej wynika z Raportu samooceny oraz rozmów przeprowadzonych podczas wizytacji. Brak takiej mobilności należy tłumaczyć przede wszystkim uwarunkowaniami społecznymi. Bariery w realizacji choćby części studiów za granicą jest także słaba znajomość języków obcych. Tak twierdzili w rozmowach z przedstawicielem Zespołu Oceniającego studenci.

Dlatego – choć Uczelnia uczestniczy w programie wymiany międzynarodowej Erasmus, co było postulatem poprzedniej oceny programowej, – to studenci z niego nie korzystają. I dalej - mimo że znają korzyści systemu punktów ECTS, to nie wykorzystują tych możliwości.

Należy też podkreślić, że studenci nie uczestniczą w systemie wymiany krajowej, gdyż – jak sami przyznają – nie są tym zainteresowani.

Powracając do wątku znajomości języków obcych, to studenci twierdzili, że lektoraty prowadzone są w sposób pozwalający na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość nauki języka angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego. Grupy podzielone są według stopnia zaawansowania studentów, co daje szansę lepszej realizacji procesu nauki języka obcego. Obecność przedstawiciela Zespołu Oceniającego na zajęciach – lektoracie języka rosyjskiego i dokonane wówczas obserwacje pozwalają potwierdzić tę opinię.

4). System opieki naukowej i dydaktycznej działa na ocenianym kierunku poprawnie. Wszelkie informacje związane z tokiem studiów, organizacją roku akademickiego oraz harmonogramem zajęć są ogólnodostępne i podawane do wiadomości z odpowiednim wyprzedzeniem. Wszelkie komunikaty i ważne informacje, a także dokumenty związane z organizacją studiów są udostępniane na stronie internetowej Uczelni oraz Instytutu Historii i Politologii. Zamieszcza się je również w gablotach uczelnianych i instytutowych.

Zasady dotyczące dyplomowania opisane są – jak już wspomniano - w Regulaminie studiów. Dobór promotorów następuje spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni. Wprowadzić Uczelnia nie posiada uregulowań dotyczących liczebności grup dyplomantów czy seminariów, jednak zwyczajowo jeden promotor sprawuje opiekę najwyżej nad 9 studentami. Opiekę promotorów studenci ocenili bardzo wysoko.

Także pozytywnie wyrażano się o pracy Dziekanatu, którego godziny otwarcia są dostosowane do potrzeb studentów. Uczelnia posiada również rozbudowany i dobrze funkcjonujący system - Wirtualny Dziekanat, dostępny dla każdego studenta poprzez jego indywidualne konto. Tą drogą studenci uzyskują informacje dotyczące m.in. toku studiów, opłat i stypendiów, przedmiotów i ocen końcowych etc.

Wszelkie skargi i wnioski związane z procesem kształcenia, składane przez studentów, są kierowane bezpośrednio do Dziekana. Jest to zasada odwołująca się do odrębnych przepisów obowiązujących w Uczelni, takich jak np. *Regulamin studiów*. Studenci w pełni aprobują taki sposób rozwiązywania spraw indywidualnych.

Na ocenianym kierunku istnieje również funkcja opiekuna roku, sprawowana przez nauczyciela akademickiego. Do jego zadań należy głównie wspieranie studentów na każdym etapie procesu kształcenia, informowanie o ważnych dla nich sprawach, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji.

Prowadzący zajęcia posiadają terminy konsultacji, które – jak podkreślali studenci - są przestrzegane. Studenci mają kontakt z wykładowcami także drogą mailową.

Uczelnia w ograniczonym zakresie prowadzi kształcenie z wykorzystaniem platformy e-learningowej „moodle”, na której wykładowcy zamieszczają wybrane materiały dla studentów. Jak dotąd udostępnione materiały na platformie obejmują: lektorat języka niemieckiego oraz języka łańskiego. Studenci ocenianego kierunku chętnie korzystają z materiałów tam zamieszczonych.

Studenci obszernie wypowiadali się na temat sylabusów, dowodząc, że orientują się w ich zasadach. Potwierdzili zgodność prowadzonych zajęć z treściami zawartymi w sylabusach. W ich opinii zawartość sylabusów jest kompletna, gdyż znajdują się tam wszystkie ważne dla nich informacje, które potrafili dobrze wyartykułować. Sylabusy są udostępniane studentom za pośrednictwem Sekretariatu Instytutu Historii i Politologii. Studenci podkreślali, że

zalecana przez wykładowców literatura oraz udostępniane im materiały dydaktyczne są pomocne w procesie uczenia się i pozwalają na realizację zakładanych celów oraz efektów kształcenia.

Uczelnia posiada mechanizmy motywujące studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Jest to – przypomnijmy - Stypendium Rektora odpowiadające zapisom Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Kryterium ubiegania się o ww. stypendium stanowi średnia z ocen uzyskanych w poprzednim roku akademickim. Studenci wizytowanego kierunku mogą się również ubiegać o Stypendium Ministra. Na spotkaniu studenci zgodnie twierdzili, że stypendia te motywują ich do osiągnięcia lepszych wyników w nauce.

Przyznawanie pomocy materialnej w Uczelni odbywa się na podstawie *Regulaminu ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów*. Dokument ten przewiduje wszystkie rodzaje stypendiów zawartych w art. 173 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału środków dokonuje Rektor Uczelni ze środków funduszu pomocy materialnej w porozumieniu z organami samorządu studenckiego. Proporcje między stypendiami o charakterze socjalno-bytowym a stypendiami Rektora dla najlepszych studentów są zachowane w myśl art. 174 ust. 4 Ustawy.

W opinii studentów sposób przyznawania stypendiów jest przejrzysty i sprawnie funkcjonujący. Uprawnienia do przyznawania stypendiów zostały przekazane Wydziałowym Komisjom Stypendialnym w myśl art. 176 ust. 3 Ustawy. Większość Komisji stanowią studenci. Wnioski studentów kierunku historia kierowane są do Biura ds. Kształcenia i Studentów, a następnie rozpatrywane przez Wydziałową Komisję Stypendialną. Od decyzji Komisji przysługuje prawo złożenia odwołania do Odwoławczej Uczelnianej Komisji Stypendialnej. Stypendia są wypłacane na indywidualne konto studenta. Polityka naliczania opłat prowadzona przez Uczelnię jest przejrzysta i zgodna z Ustawą.

W Uczelni działa Samorząd Studencki. Funkcjonuje on na podstawie *Regulaminu Samorządu Studenckiego Akademii Pomorskiej w Słupsku* zaopiniowanym pozytywnie przez Senat Uczelni *Uchwałą nr R/0004/01/12 z dnia 25.01.2012r.* Samorząd Studencki posiada dwupoziomą strukturę – działa na szczeblu wydziałowym oraz uczelnianym. Jego organami są: Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego, Rady Wydziałowe Samorządu Studenckiego oraz Starości roku (grupy). Kadencja Samorządu Studenckiego trwa dwa lata.

Samorząd Studencki opiniuje regulaminy obowiązujące w Uczelni (np. Regulamin studiów, Regulamin przyznawania pomocy materialnej). Samorząd uczestniczy w pracach nad tworzeniem tych dokumentów, wnosząc do nich uwagi.

Dokumenty przedstawione podczas wizytacji pozwalają stwierdzić, iż liczba reprezentantów studentów w Senacie spełnia warunki określone w art. 61 ust 3. Ustawy. W Radzie Wydziału znajdują się reprezentanci studentów z poszanowaniem art. 67 ust 4. Ustawy. Studenci posiadają swoich reprezentantów także w Komisjach Senackich (Statutowa, Budżetu i Finansów, ds. Nauki, Dydaktyki) oraz Komisjach Uczelnianych (Dyscyplinarna Uczelni dla Studentów, Odwoławcza Dyscyplinarna Uczelni dla Studentów, Dyscyplinarna dla Nauczycieli Akademickich). Studenci nie posiadają natomiast swoich przedstawicieli w zespole pracującym nad zapewnianiem jakości kształcenia, czyli Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. A zatem nie opiniują programów i planów studiów. Dobrze byłoby, aby władze jednostki włączyły przedstawiciela studentów do tego gremium.

Uczelnia zapewnia Samorządowi Studenckiemu niezbędne warunki do jego funkcjonowania. W dyspozycji studentów znajdują się pomieszczenia z niezbędnym sprzętem biurowym. Ponadto Samorząd Studencki posiada środki finansowe przyznawane na rok

kalendarzowy, które wykorzystuje np. na organizację Juwenaliów. Studenci pozytywnie oceniają relacje pomiędzy przedstawicielami Samorządu a władzami Uczelni. Wsparcie, jakie otrzymują, pozwala twórczo aktywizować „brać studencką”.

W Akademii Pomorskiej działają też inne organizacje studenckie, takie jak Akademicki Związek Sportowy, Niezależne Zrzeszenie Studentów, Zrzeszenie Studentów Polskich oraz Chór Akademii Pomorskiej.

Studenci pozytywnie wypowiedzieli się także na temat obciążenia zajęciami w semestrze – uznali, że liczba godzin dydaktycznych jest odpowiednia, a przerwy między zajęciami pozwalają nabrać sił przed następnym wysiłkiem umysłowym (można odpocząć lub skonsumować posiłek). Na terenie Uczelni, obok budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego, znajduje się przestronna i dobrze funkcjonująca stołówka studencka.

Podkreślmy raz jeszcze, że nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów podczas konsultacji, których terminy są ustalane na początku semestru i przestrzegane. Z prowadzącymi można się również kontaktować drogą mailową.

W opinii studentów system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej w Akademii Pomorskiej spełnia ich oczekiwania. Także atmosfera panująca w Uczelni i na Wydziale sprzyja procesowi kształcenia. Zdanie to podziela Zespół Oceniający.

KRYTERIUM 7 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste i nie dyskryminują żadnej z grup kandydatów. Obecnie obowiązuje tryb wolny.**
- 2) System oceny osiągnięć studentów wspiera proces uczenia się. Zawiera on standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość ocen; uwzględniona jest też aktywność na zajęciach.**
- 3) Uczelnia prowadzi wymianę międzynarodową dla studentów w ramach programu Erasmus, jednak zainteresowanie studentów jest niewielkie. Lektoraty pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia.**
- 4) System wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego w jednostce jest na odpowiednim poziomie - sprzyja wszechstronnemu rozwojowi studentów oraz pozwala dobrze realizować proces kształcenia.**

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1). System zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni funkcjonuje od 2010 r. Jego zasady zawarte zostały w Uchwale Senatu Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie przyjęcia „Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku”.

Po wejściu w życie znowelizowanej Ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym podjęto działania mające na celu dostosowanie istniejącego już systemu zapewnienia jakości do nowych regulacji. Zmiany zostały wprowadzone dwoma aktami: Uchwałą Senatu Nr R/004/18/12 z dnia 28 marca 2012 r., dokładniej był to Aneks nr 1 do Uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie przyjęcia *Wewnętrznego systemu*

zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku (wprowadzenie Załącznika nr 2 – Schemat organizacyjny „Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku) oraz Uchwałą senatu Nr R/004/24/12 z dnia 25 kwietnia 2012 r. wprowadzająca Aneks nr 2 do Uchwały Nr R/0004/10/10 z dnia 31 marca 2010 r. *w sprawie przyjęcia Wewnętrznego systemu zapewniającego jakość kształcenia w AP w Słupsku* (załącznik nr 1 przyjął nową treść i nazwę: Załącznik nr 1a – Opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości w AP w Słupsku).

W dniu 19 czerwca 2013 r. Senat Uczelni podjął Uchwałą Nr R10004/32/13 *w sprawie zatwierdzenia Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku*.

Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu zarządzania jakością kształcenia w Uczelni sprawuje Rektor. Prace związane z funkcjonowaniem i doskonaleniem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia koordynuje Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia. Do jego zadań należy: podejmowanie działań o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym oraz koordynacja przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia i podnoszenia jakości kształcenia, kierowanie pracami nad projektowaniem, opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewnienia jakości kształcenia, współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi Uczelni w zakresie wdrażania i zarządzania systemem jakości kształcenia, gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wdrażania systemu zapewnienia jakości kształcenia, monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia jakości kształcenia, sporządzanie corocznych raportów z działań na rzecz jakości kształcenia na podstawie otrzymanych sprawozdań z prac poszczególnych komisji, przedstawienie do zaopiniowania i zatwierdzenia Rektorowi Uczelni do dnia 20 października każdego roku akademickiego rocznego raportu za rok poprzedni.

Zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Akademii Pomorskiej w Słupsku są następujące: tworzenie warunków do budowania kultury jakości, wspomaganie rozwoju i działań projakościowych poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni, opracowanie dokumentów pomocnych przy realizowaniu poszczególnych zadań w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, motywowanie pracowników i studentów do doskonalenia jakości procesu nauczania i uczenia się, podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności Uczelni, współpraca ze środowiskiem lokalnym, systematyczne przeprowadzanie oceny jakości kształcenia oraz wskazywanie kierunków zmian i doskonalenia.

Uchwała Senatu Nr RJ0004/18/12 z dnia 28 marca 2012 r. przewidywała następujące organy odpowiedzialne za Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości w Uczelni: Pełnomocnik Rektora ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat”, Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Plagiat, Instytutowe i Katedralne Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Komisja Weryfikująca Programy Kształcenia, Komisja ds. Ankietyzacji i Ewaluacji, Sekcja ds. Multimedialnych Technik Kształcenia, Koordynator ds. Praktyk, Koordynator Uczelnianego Programu LLP.ERASMUS, Komisja ds. Jakości Studiów Podyplomowych.

W celu wypracowania systemu zarządzania jakością kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku, Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/42/13 z dnia 28 marca 2013 r. *w sprawie zmian w komisjach, rozwiązania niektórych komisji i powołania nowych komisji wchodzących w skład Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku*, dokonano zmian w strukturze organizacyjnej. Zmieniono skład Komisji Weryfikującej Programy Kształcenia oraz Komisji ds. Jakości Kształcenia na Studiach

Podyplomowych. Rozwiązano Komisję ds. Ankietyzacji i Ewaluacji oraz Sekcję ds. Multimedialnych Technik Kształcenia.

Na podstawie ww. Zarządzenia powołane zostały: Komisja ds. Badania Losów Absolwentów, Komisja ds. Praktyk i Staży, Komisja ds. Współpracy Międzynarodowej, Komisja ds. Publikacji Informacji, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia; Pełnomocnik Rektora ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia otrzymał nową nazwę – Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, zaś Koordynator ds. Praktyk – Koordynator ds. Praktyk i Staży. W strukturze Systemu funkcjonują: instytutowe i katedralne komisje ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W skład Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia wchodzi Przewodniczący Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Filologiczno-Historycznego (Zarządzenie Nr R/0210/61/13 z dnia 13 maja 2013 r. w sprawie uzupełnienia składu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia).

Struktura organizacyjna Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości została zatwierdzona uchwałą Senatu Nr R/0004/17/13 24 kwietnia 2013 r. w sprawie zatwierdzenia struktury organizacyjnej Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Za funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie Wydziału odpowiada Dziekan. Wyznacza on cele i działania Wydziału w zakresie zarządzania jakością kształcenia oraz monitoruje ich osiągnięcie. Na wniosek Dyrektora/Kierownika Instytutu/Katedry powołuje Instytutową/Katedralną Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a z członków Instytutowych i Katedralnych Komisji powołuje Wydziałową Komisję ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dziekan do końca grudnia zatwierdza i przedstawia Radzie Wydziału roczny raport z oceny i monitorowania efektów i jakości kształcenia na Wydziale. Składy komisji są aktualizowane w październiku każdego roku akademickiego. Komisja podlega Dziekanowi wydziału i pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną. Do zadań Wydziałowych Komisji należy: opracowywanie i przedstawianie Dziekanowi rekomendacji celów oraz działań wydziału w zakresie zarządzania jakością kształcenia, opracowanie projektów procedur systemu zarządzania jakością kształcenia na poziomie wydziałowym, stałe monitorowanie, okresowa analiza i ocena jakości procesu i efektów kształcenia na Wydziale, okresowa analiza i ocena funkcjonowania i efektywności systemu zarządzania jakością kształcenia, nadzór nad polityką informacyjną Wydziału w zakresie jakości kształcenia, współpraca z jednostkami wewnętrznymi jak i zewnętrznymi mającymi wpływ na jakość kształcenia, opracowanie wydziałowego raportu z oceny jakości kształcenia.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Filologiczno-Historycznym rozpoczęła działalność z dniem 14 grudnia 2011 r. Komisja w obecnym składzie funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Dziekana Nr D/2/2013 z dnia 27 września 2013 r. w sprawie powołania Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Uchwałą Rady Wydziału Filologiczno-Historycznego Nr WFH/03/13/14 z dnia 12 czerwca 2013 r. został przyjęty Regulamin Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Komisja jest powoływana przez Dziekana na dany rok akademicki. W skład Komisji wchodzi lub powinni wchodzić: prodziekani, przedstawiciele instytutowych komisji ds. jakości kształcenia, koordynator wydziału do spraw praktyk zawodowych, przewodniczący Samorządu Studentów Wydziału Filologiczno-Historycznego, przedstawiciel doktorantów. W pracach komisji uczestniczą z głosem doradczym pracodawcy

współpracujący z poszczególnymi jednostkami wydziałowymi (m.in. opiekunowie praktyk zawodowych i pedagogicznych). Funkcję przewodniczącego Komisji pełni Dziekan.

Zebranie Komisji zwołuje Dziekan co najmniej raz w semestrze. Obecność członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia jest obowiązkowa. W czerwcu Komisja przygotowuje sprawozdanie ze swojej działalności, które przekazuje Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Sprawozdania z działalności Komisji są jawne i publikowane na stronie internetowej Akademii Pomorskiej w Słupsku. We wrześniu Komisja ustala na dany rok akademicki harmonogram działań dla poszczególnych obszarów swoich kompetencji.

Analiza dokumentacji wykazała, iż Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia proceduje stosownie do przyjętego Regulaminu. Komisja podejmuje działania zgodne kompetencjami.

A zatem o jakość kształcenia w ramach Instytutu Historii i Politologii dba Instytutowa Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Do jej zadań należy: zatwierdzanie procedur funkcjonujących w obszarze WSZJK w strukturze Instytutu Historii i Politologii, opracowanie i doskonalenie programów kształcenia, inicjowanie dyskusji na temat zapewnienia jakości kształcenia, wyznaczanie dodatkowych zadań innym podmiotom zgodnie z wypracowanymi procedurami kontrolnymi, mającymi na celu weryfikację standardów jakościowych nauczania. Nadzór nad WSZJK w Instytucie Historii i Politologii sprawuje Dyrektor Instytutu. Za wdrożenie i funkcjonowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia w strukturze jednostki odpowiedzialny jest Przewodniczący Instytutowej Komisji ds. WSZJK, powołany przez Radę Instytutu Historii i Politologii.

W Instytucie powołuje się pomocnicze Zespoły ds. Jakości Kształcenia, które realizują zadania szczegółowe w ramach monitoringu, weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia i doskonalenia programów nauczania na poszczególnych specjalnościach. Zespołom ds. Jakości Kształcenia przewodniczą kierownicy zakładów. W pracach zespołów uczestniczą wszyscy nauczyciele akademicki zatrudnieni w danym Zakładzie. Komisja sporządza roczne sprawozdanie z prowadzonej przez siebie działalności, które - po przyjęciu przez Radę Instytutu - przekazywane jest w terminie do 31 października Przewodniczącemu Wydziałowej Komisji ds. WSZJK na Wydziale Filologiczno-Historycznym. W przypadku, gdy konieczne jest wdrożenie programu naprawczego badanie jego skuteczności podlega ocenie w kolejnym roku akademickim.

Monitorowanie procesu doskonalenia programów kształcenia pod względem ich zgodności z wymaganiami KRK jest zadaniem Komisji Weryfikującej Programy Kształcenia, powołanej Zarządzeniem Rektora Nr R/0210/120/11 z dnia 22 grudnia 2011 r. Skład Komisji został następnie zmieniony Zarządzeniami Rektora Nr R/0210/29/13 z dnia 11 marca 2013 r. oraz Nr R/0210/42/13 z dnia 28 marca 2013 r. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele pracowników naukowo-dydaktycznych z różnych jednostek wydziałowych, także z Wydziału Filologiczno-Historycznego.

Komisja ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Instytutu Historii i Politologii gromadzi napływające w trakcie roku akademickiego propozycje dotyczące doskonalenia efektów kształcenia, zgłaszane przez studentów, wykładowców, przedstawicieli pracodawców i absolwentów. Następnie przeprowadza dyskusje na ten temat i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia zgłasza swoje propozycje.

Ta z kolei analizuje i opiniuje ewentualne zmiany, przekazując swoją ocenę do Rady Wydziału, która po zaopiniowaniu zmian w efektach kształcenia, przekazuje swoje

propozycje do Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Na tej podstawie przygotowuje się końcową wersję efektów kształcenia.

Efekty są przedstawiane Radzie Wydziału Filologiczno-Historycznego, która podejmuje decyzję o ich zatwierdzeniu lub odrzuceniu. W przypadku zatwierdzenia efekty wchodzi w życie i Rada Wydziału może uchwalić plan oraz program studiów. W przypadku odrzucenia efektów kształcenia, zostają one przekazane do Instytutu Historii i Politologii w celu naniesienia koniecznych zmian, a procedura ich ostatecznego przedstawienia Radzie Wydziału zostaje powtórzona.

Uchwałą Senatu Nr R/0004/01/13 z dnia 30 stycznia 2013 r. zostały wprowadzone procedury związane z weryfikacją programów kształcenia przez Uczelnianą Komisję Weryfikującą Programy Kształcenia. Uchwałą Nr R/0004/33/13 z dnia 19 czerwca 2013 r. zostały zatwierdzone wytyczne do pracowania procedur weryfikowania efektów kształcenia w programach studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Jedną z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są hospitacje. Ich celem jest systematyczne dążenie do poprawy jakości procesu dydaktycznego. Pozyskane informacje zwrotne stanowią podstawę przeprowadzanych analiz oraz ocen efektów kształcenia. Hospitacje zajęć dokonywane są na podstawie Uchwały Senatu Nr R/0004/02/13 z dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedur hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje zajęć dydaktycznych są systemowe lub interwencyjne. Te pierwsze dotyczą zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich z tytułem magistra lub stopniem naukowym doktora co najmniej jeden raz w pierwszym roku zatrudnienia. Hospitacja interwencyjna dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich, których ocena z działalności dydaktycznej dokonana przez studentów jest niższa niż 3,49.

Zespół hospitujący powołuje Dziekan. Podczas hospitacji ocenie podlega: dobór treści do tematyki zajęć, dobór metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących, stopień przygotowania nauczyciela akademickiego do zajęć, organizacja zajęć dydaktycznych. Zespół hospitujący sporządza protokół z przeprowadzonej hospitacji, który przekazuje do wiadomości Dziekana lub kierownika jednostki. Hospitujący jest zobowiązany do przedstawienia hospitowanemu protokołu pohospitacyjnego wraz z wnioskami oraz zaleceniami, które służą poprawie jakości kształcenia. Uzyskanie przez hospitowanego nauczyciela słabej oceny jest punktem wyjścia do przeprowadzenia z nim rozmowy przez Dziekana lub upoważnionej przez niego osoby. Wyniki hospitacji stanowią jeden z elementów okresowej oceny pracowników, są także brane pod uwagę w polityce awansów, przedłużania zatrudnienia i obsadzie zajęć.

Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni. Oceny dokonuje komisja powołana przez Dziekana i przeprowadzana jest nie rzadziej niż raz na dwa lata lub w każdym czasie na wniosek Dziekana lub zainteresowanego swoją oceną pracownika. Nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora zatrudniony na podstawie mianowania podlega okresowej ocenie nie rzadziej niż raz na 4 lata. Przy dokonywaniu oceny nauczyciela akademickiego, dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych, zasięga się opinii studentów. Ocena wraz z wnioskami przedstawiana jest nauczycielowi akademickiemu na piśmie. Od negatywnej oceny Komisji Wydziałowej nauczyciel akademicki może się zwrócić do Odwoławczej Komisji Oceniającej w terminie 14 dni od zapoznania się z oceną. Wnioski wynikające z oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na wysokość wynagrodzenia, wyróżnienia, powierzenie

stanowisk kierowniczych, delegowania do realizacji innych zadań dydaktycznych, naukowych i organizacyjnych, wreszcie spowodować rozwiązanie stosunku pracy.

Elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia jest system ankietyzacji, wprowadzony na podstawie Uchwały Senatu Nr R/0004/27/13 z dnia 29 maja 2013 r. Ustala ona procedurę ankietyzacji wśród studentów w celu oceny nauczycieli akademickich, procedurę ankietyzacji wśród studentów w celu oceny pracowników administracji oraz procedurę oceny przyczyn rezygnacji ze studiów.

Ankietyzacja nauczycieli akademickich dotyczy realizacji procesu dydaktycznego (ankietyzacja jest prowadzona raz w semestrze, na ostatnich zajęciach dydaktycznych) oraz opiekunów lat (jeden raz w roku, od dnia rozpoczęcia sesji egzaminacyjnej do dnia zakończenia sesji poprawkowej). Uchwałą Nr R/0004/16/13 z dnia 24 kwietnia 2013 r. został wprowadzony nowy kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego przez studentów, zawierający pytania m.in. o program nauczania, kadre naukowo-dydaktyczną, organizację procesu kształcenia. Ankiety funkcjonują w formie elektronicznej i są – co należy podkreślić – anonimowe.

Ankietyzacja odbywa się po każdym zakończonym semestrze. Studenci oceniają sposób prowadzenia przez poszczególnych nauczycieli akademickich przedmiotów. Kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego składa się z 8 pytań, które dotyczą: stopnia przedstawienia treści programowych oraz kryteriów oceny przez prowadzącego, zgodności przedstawionych kryteriów i treści programowych z sylabusem, a także zgodności odbywania zajęć z ich rozkładem. Pytania dotyczą również formy i czasu konsultacji, merytorycznego przygotowania prowadzącego do zajęć oraz ogólnej jego oceny. W kwestionariuszu brak jedynie pytania o uwagi własne studentów. Przedstawione przez Uczelnię wyniki ankiet dotyczące oceny wykładowcy pozwalają stwierdzić, iż ogólna ocena wszystkich wykładowców jest więcej niż dobra.

Dodatkową formą ankietyzacji w jednostce jest ocena opiekuna roku oraz pracowników administracji. W arkuszu ankietowym oceniającym opiekuna roku znajdują się pytania dotyczące: organizacji spotkania informacyjnego, stopnia zapoznania studentów z regulaminami i organizacją roku akademickiego, przeprowadzenia wyborów starosty roku, stopnia zainteresowania bieżącymi sprawami studentów oraz kultury osobistej i życzliwości wobec studentów.

Po ukończonym I roku każdego poziomu kształcenia studenci wypełniają *Ankiety oceny pracownika administracyjnego Dziekanatu, Sekretariatu Instytutu/Katedry*. Wyniki ankiet przedstawione przez Władze Uczelni pozwalają stwierdzić, iż ogólna ocena opiekunów roku oraz pracowników administracyjnych jest dobra. Wszystkie ankiety są regularnie przeprowadzane w formie elektronicznej za pośrednictwem systemu Wirtualny Dziekanat. Następnie wyniki opracowywane w formie raportu są wykorzystywane do ewaluacji procesu kształcenia.

Ważna jest również informacja zwrotna dotycząca wyników procesu ankietyzacji. Z przeprowadzonych ankietyzacji sporządzany jest pisemny raport, który zawiera zbiorcze zestawienie wyników. Po zakończeniu ankietyzacji Pełnomocnik Rektora ds. HMS „Wirtualny Dziekanat” przesyła wyniki ankiet dyrektorom Instytutów/Katedr, kierownikom jednostek międzywydziałowych. Instytutowe i Katedralne Komisje ds. WSZJK opracowują zestawienie wyników, które następnie przekazują do Wydziałowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Ta przesyła zbiorcze zestawienie wyników ankiety do Uczelnianej Komisji Oceniającej, gdzie dokonuje się analizy wszystkich zestawień i opracowuje raport zbiorczy, który następnie przekazuje Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości

Kształcenia oraz Przewodniczącemu Komisji ds. Publikacji Informacji. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród studentów, dotyczące oceny nauczycieli akademickich, są przechowywane w formie elektronicznej przez okres 5 lat w Biurze Nauki.

System informacyjny skierowany do środowiska studenckiego jest zadowolający. Studenci mogą odnaleźć niezbędne informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na stronie internetowej Wydziału. Studenci Wydziału i wszyscy zainteresowani studiowaniem na Wydziale mają dostęp do elektronicznej informacji w zakresie oferty kształcenia, a szczególnie oferowanych specjalności, a także programów kształcenia i kart przedmiotów, wykładów do wyboru, seminariów, zasad zaliczania i sesji egzaminacyjnej oraz pomocy materialnej i socjalnej. Systematycznie dąży się do ułatwienia dostępu studentów do bieżących informacji dotyczących zajęć dydaktycznych.

Uchwałą Senatu Nr R/0004/12/13 z dnia 27 marca 2013 r. został wprowadzony Regulamin badania losów zawodowych absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Badaniem losów zawodowych absolwentów zajmuje się – jak już wspomniano - Komisja ds. Badania Losów Absolwentów. Dane dotyczące kariery zawodowej absolwentów dostarcza dla Komisji Biuro ds. Karier i Współpracy z Gospodarką. Do zadań Komisji należy szczegółowa analiza danych przekazywanych w formie raportu wstępnego przez Biuro Karier i Współpracy z Gospodarką, ewaluacja pozyskanych danych, sporządzanie raportu końcowego, przekazanie go władzom rektorskim, dziekańskim, Pełnomocnikowi ds. Jakości Kształcenia, wreszcie Komisji ds. publikacji informacji.

W celu zapewnienia wysokiej jakości prac dyplomowych pod względem zachowania ochrony praw autorskich i własności intelektualnej prowadzona jest procedura antyplagiatowa. Uchwałą Nr R10004/40/11 Senatu z dnia 26 października 2011 r. został przyjęty Regulamin określający zasady funkcjonowania „System Plagiat.pl w Akademii Pomorskiej w Słupsku”. Pozytywny wynik procedury antyplagiatowej jest warunkiem dopuszczenia pracy do egzaminu dyplomowego.

Elementem WSZJK jest też monitorowanie potrzeb rynku pracy. Wydział wprawdzie podjął współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Celem jest przede wszystkim pozyskanie nowych doświadczeń i sugestii, zwiększenia możliwości korzystania przez studentów z dodatkowych staży oraz możliwości realizacji projektów, rozwijających kompetencje zawodowe. Podpisano również umowy i porozumienia z placówkami organizującymi praktyki. Efekty tych działań nie są jednak jeszcze dostrzegalne np. przez studentów.

Na szczeblu uczelnianym organem konsultacyjno-doradczym jest Kolegium Samorządowo-Akademickie, którego członkami są: Prezydent Miasta Słupska, Przewodniczący Rady Miasta Słupska, przewodniczący wszystkich klubów radnych działających w Radzie Miasta Słupska, Rektor oraz Kanclerz Akademii Pomorskiej. Kolegium wspiera Uczelnię w wysiłkach na rzecz umacniania potencjału naukowo-dydaktycznego Akademii, stabilizowania sytuacji bytowej jej pracowników, profilowania kształcenia zgodnie z potrzebami Samorządu. Posiedzenia odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.

Organem doradczym i wspierającym działania Akademii Pomorskiej jest też Rada Gospodarcza przy Akademii Pomorskiej w Słupsku. W jej skład wchodzi: Rektor, Prorektor, Kanclerz oraz przedstawiciele instytucji państwowych i samorządowych, przedstawiciele pracodawców oraz organizacji samorządu gospodarczego, przedsiębiorców i instytucji finansowych. Do kompetencji Rady należy: doradzanie w zakresie strategicznych kierunków działania Uczelni, wyrażanie opinii w sprawach ważnych dla rozwoju Uczelni,

wspieranie Uczelni w realizacji zadań statutowych. Posiedzenia odbywają się co najmniej dwa razy w roku.

Opisany powyżej wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, zarówno na poziomie Uczelni, jak i Wydziału zasługują na wysoką ocenę. Jego struktura jest wprawdzie złożona, ale procedury bardzo skrupulatnie opisane, co gwarantuje, że ich przestrzeganie pozwoli na realizację zadań postawionych przed systemem. Służą też temu wprowadzone właściwe narzędzia.

W przypadku ocenianej jednostki wiele elementów systemu zostało już wdrożonych, inne znajdują się w fazie zaawansowanego wprowadzania. Funkcjonuje już na przykład Instytutowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz powołano Zespoły pomocnicze, którymi kierują kierownicy Zakładów i Katedr. Grupy te podjęły już trud diagnozowania słabych stron programu kształcenia i oceniania efektów kształcenia oraz ewentualnej – na tej podstawie – rewizji programu.

Systematycznie przeprowadzane są hospitacje oraz funkcjonuje system ankietyzacji. Istnieje jednolity Protokół hospitacji zajęć dydaktycznych, gdzie wśród kryteriów oceny znalazły się: punktualność, kultura osobista prowadzącego, kontakt z grupą, przygotowanie do zajęć, zgodność treści zajęć z opisem modułu, dobór metod nauczania oraz „inne”. Skala ocen możliwych do uzyskania to - od 2 do 5. Także ankietyzacja odbywa się według określonych procedur. Wyniki prowadzonych ocen są analizowane po to, aby można było doskonalić jakość kształcenia.

Zespół Oceniający pragnie jednak podkreślić, że pełna ocena efektywności funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz określenie, w jakim stopniu wpłynął on na poziom kształcenia, zwłaszcza poprzez diagnozowanie słabych stron programu kształcenia, możliwe będą dopiero po pełnym wdrożeniu jego wszystkich elementów. Ale warunki, aby tak się stało i system spełnił swoje zadanie, zostały niewątpliwie stworzone.

2). W skład funkcjonującej w Instytucie Historii i Politologii Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wchodzi wyłącznie pracownicy naukowo-dydaktyczni jednostki, brak natomiast przedstawiciela studentów. Także przedstawione przez Uczelnię dokumenty oraz wyniki rozmów z władzami jednostki i Uczelni, a także ze studentami potwierdzają, że ta grupa interesariuszy wewnętrznych nie ma wpływu na treści zawarte w programach studiów. Optymistyczny w tym kontekście jest wszakże fakt, że przewodniczący Komisji podczas spotkania z Zespołem Oceniającym zgodził się co do potrzeby zaangażowania studentów w prace kierowanej przez niego Komisji - byłoby to rozwiązanie korzystne dla rozwoju kierunku, a przede wszystkim procesu zapewniania jakości kształcenia.

Jakkolwiek studenci nie opiniują planów i programów studiów, to jednak członkowie Samorządu Studenckiego uczestniczą w posiedzeniach organów kolegialnych Uczelni i w ten pośredni sposób wpływają na proces kształcenia. Służą też temu niewątpliwie ankietyzacja prowadzona na Uczelni/jednostce regularnie. Zresztą należy podkreślić udział studentów na każdym etapie procesu ankietyzacji – od budowania kwestionariusza do opracowywania wniosków i prowadzenia polityki informacyjnej. Studenci mają publiczny dostęp do procedur i narzędzi służących do badania jakości kształcenia na Wydziale.

Także pośrednio w procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą interesariusze zewnętrzni, chociaż nie zasiadają oni w instytutowej Komisji ds.

Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Z niektórymi z nich były bowiem prowadzone konsultacje i rozmowy (np. Archiwum Państwowe w Koszalinie), a przedstawione sugestie i propozycje zmian będą uwzględnione w raporcie rocznym z pracy Komisji i – mamy nadzieję – uwzględnione w procesie kształcenia. Władze jednostki próbowały również zaangażować absolwentów, rozsyłając do nich ankiety. Jednak odzew był niewielki, co nie pozwoliło na wiarygodne wyciągnięcie wniosków. Warto jednak – mimo pierwszych niepowodzeń - tę procedurę kontynuować.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

KRYTERIUM 8 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, zarówno na poziomie Uczelni, jak i jednostki zasługują na wysoką ocenę. Jego struktura jest wprawdzie złożona, ale procedury bardzo skrupulatnie opisane, co gwarantuje, że ich przestrzeganie pozwoli na realizację zadań postawionych przed systemem.

2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia i budowy kultury jakości uczestniczą głównie pracownicy naukowo-dydaktyczni, także studenci (choćby przez system ankietyzacji i udział w organach uczelniach, ale nie jako członkowie Komisji WSZJK), także okazjonalnie - interesariusze zewnętrzni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
Zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych			X		
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Realizowana na kierunku historia Akademii Pomorskiej w Słupsku koncepcja kształcenia generalnie gwarantuje osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Zbudowany w Uczelni/jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, będący w fazie dość już zaawansowanego wdrażania, posiada strukturę i narzędzia, które mogą zapewnić realizację jego zadań – wysoką jakość kształcenia.

Aby jednak zapewnić dalszy rozwój kierunku – zwłaszcza wobec dotyczących z coraz większą siłą konsekwencji niżu demograficznego, a także zmieniających się potrzeb rynku pracy – warto byłoby zintensyfikować niektóre działania lub podjąć w niektórych obszarach nowy wysiłek.

1. Proponuje się w szerszym stopniu i bardziej sformalizowany sposób włączyć przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych do prac nad programem studiów i w proces określania zakładanych efektów kształcenia. Powołanie przy Wydziale Rady Pracodawców, co zresztą zapisano w Strategii Wydziału Filologiczno-Historycznego, powinno jak najszybciej stać się faktem. Taka grupa, spotykająca się regularnie, mogłaby monitorować proces kształcenia na kierunku historia oraz wyznaczać charakter jego modernizacji i rozwoju.

2. Warto byłoby również zaprosić interesariuszy zewnętrznych do Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Z niektórymi z nich są już wprawdzie prowadzone konsultacje i rozmowy, ale stała obecność tej grupy w Komisji byłaby dobrym rozwiązaniem.

3. Zespół Oceniający odniósł wrażenie, że wśród władz jednostki jest pełne zrozumienie i potrzeba silniejszego zaangażowania zarówno niektórych grup interesariuszy wewnętrznych, jak i otoczenia zewnętrznego w proces kształtowania oferty programowej, określania celów i efektów kształcenia oraz wytyczania kierunku rozwoju studiów historycznych w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Potwierdzeniem tego były ankiety rozsyłane do absolwentów. Jakkolwiek sukces jest na razie połowiczny – warto nie ustawać w wysiłkach.

4. Także studenci nie posiadają swoich przedstawicieli w Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. A zatem nie opiniują oni programów i planów studiów. Można zrozumieć rezerwę wielu pracowników naukowo-dydaktycznych wobec udziału w tym procesie studentów, ale może dobrze byłoby, aby władze jednostki włączyły przedstawiciela tej grupy interesariuszy wewnętrznych do Komisji.

5. W bieżącym roku akademickim odstąpiono w Instytucie od seminarium licencjackiego i zasady pisania pracy licencjackiej/dyplomowej, co nie jest zgodne z istniejącymi przepisami (zob. Rozporządzenie MNiSzW z 1 IX 2011 w sprawie tytułów zawodowych nadawanych ..., paragraf 5: **Warunkiem wydania dyplomu ukończenia studiów wyższych jest uzyskanie określonych w programie kształcenia efektów kształcenia i wymaganej liczby punktów ECTS, [...], odbycie przewidzianych w programie kształcenia praktyk, złożenie egzaminu dyplomowego oraz pracy dyplomowej**). Należy zatem wrócić do właściwej praktyki.

6. Strategia WFH zakłada organizację szkoleń z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych w pracy dydaktycznej oraz organizację kursów językowych. Warto, aby zrealizować te założenia, gdyż służyć to będzie podniesieniu kwalifikacji dydaktycznych kadry.

7. *Last but not least* – wprawdzie Uczelnia/jednostka uczestniczy już w programie wymiany międzynarodowej Erasmus, co było postulatem poprzedniej oceny programowej, to jednak uderza małe zainteresowanie studentów tą formą poszerzania wiedzy oraz zdobywania nowych umiejętności i kompetencji. Warto byłoby zmobilizować studentów do korzystania z szansy wymiany międzynarodowej.

8. Ten sam postulat należy skierować wobec pracowników naukowo-dydaktycznych i władz Uczelni/jednostki i zasugerować intensyfikację – w miarę możliwości - kontaktów międzynarodowych.

Ponieważ akredytowana jednostka nie zgłosiła żadnych uwag i zastrzeżeń do przedstawionego raportu z wizytacji programowej (oprócz ważnej deklaracji o przywróceniu obowiązku pisania pracy licencjackiej), nie ulegają zmianie uprzednio sformułowane oceny.